

GEORGII WIESE

ROSTOCHIENSIS

COMMENTATIO

DE

FVNDAMENTO ET LIMITIBVS

OBLIGATIONIS LIBERORVM

AD FACTA PARENTVM PRAESTANDA

QVAM

IN CONCERTATIONE CIVIVM

ACADEMIAE GEORGIAE AVGVSTAE

DIE IV. IVNII MDCCXC

PRIMO LOCO AD PRAEMIVM ACCESSISSE

CENSUIT

INCLYTVS ORDO IVRECONSVLTORVM,

Parentes suos non amare impietas est, non agnoscere insania.

SENECA.

ROSTOCHII,
IN OFFICINA KOPPIANA.

GEORGII WISSE

ROSTOCKENSIS

COMMENTATIO

FUNDAMENTO ET LIMITIBUS

OBIGATIONIS LIBERORUM

AD TOTA LIBERTVM PRAESTANDA

ANNO

IN ACADEMIA ROSTOCKENSI

GEORGII WISSE

MDCCCLXXXIII

IN BIBLIOTHECA ROSTOCKENSI

EXACTE

INSTITUTIO GEOGRAPHICA

185

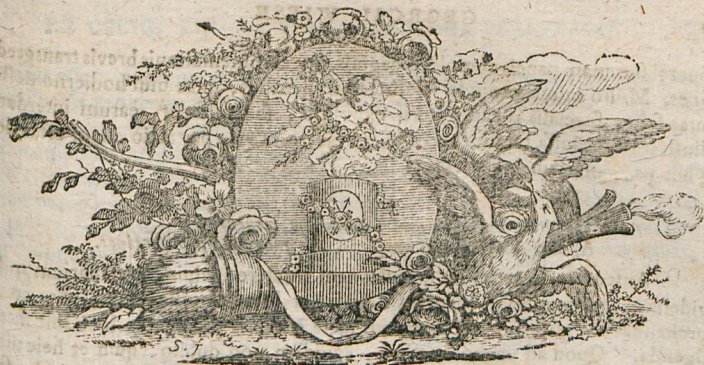
185

CONSPECTVS.

- I. Prolegomena quaedam de ambitu quaestionis ad certamen iudiciae (Cap. I.) praemittuntur, et quidem
 1. Quaestio ipsa exponitur § I.
 2. Generalia quaedam moentur
 - A. de subiecto, seu personis, ad quas quaestio pertinet § 2.
 - B. de obiecto, seu obligatione ipsa § 3.
- II. De obligatione liberorum ad praestanda facta parentum (Cap. II.) agitur, quatenus fundamentum quaerendum
 - a. immediate ex lege (Sect. I.) si parentes agunt
 1. Liberorum nomine
 - A. an iis liceat § 4.
 - B. quatenus inde liberi obligentur § 5.
 2. Liberorum et proprio nomine simul § 6.
 3. Proprio nomine tantum
 - A. Regulariter liberi non obligantur § 7.
 - B. Cui non obstant alia argumenta §. 8.
 - C. Licet adsint exceptiones
 - a. indistincte
 - α. ex onere alendi § 9.
 - β. ex nonnullis specialibus legibus § 10.
 - γ. ex versione § 11.
 - δ. ex poena parentibus irrogata
 - aa. perduellionis et laesae maiestatis § 12.
 - bb. feloniac § 13.
 - b. alternative
 - a. ex nonnullis causis exheredationis §. 14.
 - β. ex textu II. F. 45, cuius ostenditur

- aa. extensio § 15.
- bb. praecedentia prae legibus germanicis antiquis § 16.
- cc. effectus in utraque successione
 - aa. ratione allodii § 17.
 - ββ. ratione feudi § 18. 19.
- dd. restrictio per beneficium competentiae § 20.
- ee. Exceptiones ab ipsa obligatione alterna referuntur § 21.
- ff. usus cum beneficio inventarii § 22. et
- gg. non usus in bonis avitis ostenditur, nec non
- hh. applicatio in feudis imperii deficiens §. 23.
- b. mediate, ex facto liberorum accedentis (Sect. II)
 - A. Generalia quaedam proponuntur
 - a. de obligatione ipsa mediata § 24.
 - b. de facultate liberorum sese obligandi pro parentibus § 25.
 - B. Specialia facta enumerantur, quae
 - I. inter Cives consistunt
 - a. in Successione
 - α. pactitia § 26.
 - β. testamentaria § 27.
 - γ. ab intestato
 - b. in Pacto
 - α. principali § 28.
 - β. accessorio § 29.
 - γ. correali § 30.
 - c. in alio facto § 31.
 - α. licito
 - β. illicito
 - II. inter illustres parum ab his differunt. § 32.

C A P. I.

PROLEGOMENA QVAEDAM DE AMBITV QVAESTIONIS AD CERTAMEN INDICTAE.

§ I.

I. *Quaestio ipsa exponitur.*

Quam inclytus Ordo IurisConsultorum hoc anno in certamen civium academicorum proposuit quaestionem: *Liberorum, scilicet, obligatio ad praestanda facta parentum quibus principiis nitatur et quibus limitibus sit circumscribenda?* ea certo digna est, ut singulari illustretur studio. Non solum enim ipsa est haud parvi ponderis, sed etiam quum adhuc diversa eius capita nusquam in unum locum congesta legimus, operae pretium erit, ea colligere et commentatione una comprehendere; hoc magis, quod necesse est, firma constituere principia, quibus lites inter Ictos in nonnullis huius doctrinae partibus obvientes dirimi possint. Quod quidem tentare et quantum vires permittunt, explicare conatus sum.

Superfluum vero hac in re videtur, in veterum legum dispositionibus eruendis multo studio desudare, quoniam propositae doctrinae capita, quatenus hodierno gaudent usu communi, adeo sunt ampla, ut vel difficile sit, to-

tius rei summam paucis complecti paginis, nec commentationis brevis transgredi fines. Multo minus proinde iis doctrinae partibus, quae usui hodierno destitutae sunt, specialis dicari poterit expositio, sed sufficiet, earum interdum illustrationis causa tantum mentionem facere. Quae par ratio etiam vetat, legibus particularibus inhaerere.

§ 2.

2. Generalia quaedam monentur

A. De subiecto, seu personis, ad quas quaestio pertinet.

Antequam vero ipsam quaestionem tractare incipio, necessarium mihi videtur, ambitum huius thematis definiere et brevibus ostendere, quos comprehendat ista quaestio, et quaenam facta a liberis praestanda haec sint intelligenda. Quod ad primum attinet, equidem non dubito, quin et haec iuris romani constitutio obtineat, qua liberorum nomine non solum primi, sed etiam sequentium graduum descendentes comprehendi debent *a)*, sicuti appellatio parentum non tantum patrem, sed etiam omnes ascendentes, tam paternos quam maternos continet *b)*. Interim tamen in exponendis obligationibus liberorum ad facta parentum praestanda, in regula parentes et liberi stricte sic dicti erunt intelligendi, nisi identitas rationis et nexus, quam leges ponere videntur, ulteriorem suadeant extensionem. Immutata enim adeo sunt patriae potestatis nostrae principia, et ita abhorret noster usus loquendi vernaculus ab isto Romanorum, ut aliter haec extensio concedi nequeat. Id quod maxime iam iam adparet in obligatione liberis pacto vel testamento parentum imposita, quippe quae iure hodierno non ultra liberos primi gradus valet, quia vox germanica, *der Kinder*, hos tantum comprehendit, ad distinguendum a nepotibus, *den Kindes-Kindern*. *c)* Etque magis quaestio tantum de liberis legitimis, non vero de naturalibus valebit, quum hi nec in patria potestate sint constituti *d)* nec in ceteris iuribus aequiparentur legitimis. Attamen quum ratione matris iure legitimorum utantur, *e)* nec omnis adeo nexus cum patre sublatus sit, *f)* non penitus in hac commentatione erunt praetereundi. Simulac vero de effectibus patriae potestatis sermo est, naturalium nullam rationem habendam esse, satis elucet.

Quoniam autem sermo est de obligatione liberorum ad praestanda facta parentum, sequitur, in primis ad ius tertii extranei ex factis parentum respicien-

a) L. 56. L. 220. D. de V. S. (L. 16.)

b) L. 51. L. 201. D. eodem.

c) Perill. G. L. BOEHMER in diff. De liberis fideicommissis oneratis § 2.

d) pr. Inst. de patr. potest. § 13. Instit. de nuptiis.

e) L. 2. L. 4. D. Unde cognati (XXXV. 111. 8.)

f) Nov. 89 c. 12. 13.

ciendum esse, quum ius et obligatio sint correlata. Quisnam vero hoc loco habendus sit pro tertio illo extraneo, nemini dubium esse potest. Quicumque enim non est in numero parentum vel liberorum, est extraneus tertius; ideoque non solum etiam omnes collaterales, sed et ipsi remotiores descendentes, simulac ex facto parentum singulari gaudent iure contra liberos stricte sic dictos, g) quin immo filius vel filia speciali iure, v. c. primogeniturae vel praelegatae dotis, praeditus, ratione huius iuris, hi omnes inter extraneos sunt computandi, licet posteriores, si ius aequale inter ipsos locum habet, alias in regula ad liberos pertinent.

§ 3.

B. De obiecto, seu obligatione ipsa.

In obiecto pertractando praecipue duo consideranda sunt momenta, alterum in obligatione ipsa, alterum in facto parentum a liberis praestando. Obligatio liberorum haec denotat necessitatem liberis impositam, ad subeunda onera, quae parentes tertio debent, et ad satisfaciendum huius iuri inde acquisito. In qua obligatione maxime ea facta parentum spectari debent, quae post eorum mortem a liberis sunt praestanda, quum quilibet ex proprio facto semper principaliter obligetur, nisi nomine alterius licite egerit; quamquam etiam obligationes, quae adsunt vivis parentibus, non omnino omittendae erunt. Hisce ergo non miscendae sunt obligationes liberorum erga ipsos parentes, nec eae, quas liberi inter se habent aequali iure, quum inter se non sint extranei. Facta vero praestanda designant omnes obligationes, quas parentes susceperunt, et de quibus, quum parentes iis non satisfecerint, definiendum est, quatenus liberos, ad minimum subsidiarie, stringant. Proinde huc non pertinet obligatio liberorum, quae, etsi ex facto parentum oriatur, tamen non in facto parentum praestando consistit, sed obligationem principalem liberorum constituit h).

Iam si quaeritur, an et quatenus adsit obligatio liberorum ad praestanda facta parentum? merito, ut logicis regulis convenienter agam, quaestio an? ab illa quatenus? mihi esset distinguenda. Sed quum necessarium sit, utriusque quaestionis decisionem secundum diversa principia, quibus nitatur obligatio, formare, ut eo curatius describi queant limites, quibus terminatur obligatio

- g) Quod illustrant exempla; aeris alieni avi, ex peculio adventitio nepotis contracti; vel legati nepoti relicti et a liberis institutis praestandi.
- h) Quales sunt nonnullae obligationes, quae ex patria potestate oriuntur, e. g. ut agnoscat forum parentum, L. 3. C. de munic. (X, 38.) ut concedant omnes dispositiones patris de fructibus peculii adventitii, quippe ad patris propria bona pertinentibus; L. 4. 6. C. de bonis quae lib. (VI, 61.)

gatio liberorum, congruum etiam videtur, exinde doctrinae tractandae fumere dispositionem. Licet etiam revera nulla obligatio absque facto praecedente cogitari queat, tamen DD. non iniuste dividunt in mediatam et immediatam. Sub priori intelligunt eam obligationem, quae ex facto ipsius obligati provenit. Immediatam vero eam nominant, quam lex ipsa cuidam iniungit, ob solum factum alterius praecedens, absque necessitate facti ipsius obligati. Regula enim iuris est, neminem posse per alterum obligari, nisi vel lex hoc iubeat, vel ipsius consensus hoc efficiat *z*). Applicata igitur hac distinctione ad quaestionem propositam, agendum erit primum de obligatione liberorum ad praestanda facta parentum ab ipsis legibus imposita, et deinde de ea, quam liberi proprio facto contrahunt.

CAP. II.

DE OBLIGATIONE LIBERORUM AD PRAESTANDA FACTA PARENTUM.

SECTIO I.

Immediate ex lege.

§ 4.

I. *Si parentes agunt liberorum nomine*

A. *an iis liceat.*

Parentes agunt cum tertio vel liberorum nomine, vel liberorum et proprio simul, vel proprio nomine tantum. Patri semper est permissum, liberorum nomine agere, ob patriam potestatem, quam in suos exercet, et ob praesumptum mandatum, quod pro emancipatis habet *k*). Suorum enim adeo est tutor legitimus, ut absque eius consensu se et sua bona valide obligare non possint, quam tutelam etiam in emancipatos minores continuat *l*). Et licet filiusfamilias in peculio castrensi et quasi castrensi sit instar patrisfamilias, tamen, si minor est, utitur commodo et incommodo minorum, et perinde gaudet restitutione in integrum, si laesus est *m*), et eget consensu patris in nego-

z) L. 74. D. de R. J. (L. 17.) L. 38. pr. § 1. D. de verb. obligat. (XLV. 1)

k) L. 8. L. 35. D. de procurat. (111. 3.) L. 3. § 3. D. iudicari. solvi (XLVI. 7.)

l) § un. Inst. de legit. parentum tutela (I. 18.)

m) L. 3. § 4. D. de minor. (IV. 4.) MARIUS P. 4. dcc. 320. n. 2.

negotiis bona haec spectantibus. Eo major igitur est auctoritas patris ad obliganda bona liberorum, si eorum nomine, ut tutor legiimus, agit.

Praesumptum vero mandatum efficit, ut absque expresso mandato pro liberis agere, nec a tertio repelli possit, nisi probata contraria liberorum voluntate, quam declarare iis licuit *n*).

Quia autem voce parentum etiam mater designatur, an quae dicta sunt quoque de matre valeant? adhuc quaeritur. Ast huic non nisi praesumptum mandatum erit concedendum, vi cuius liberorum negotia etiam iudicialia moram non ferentia expedire potest *o*), alia vero maioribus ipsis committere, minoribus tutorem petere debet *p*). In quo patria potestas et emancipatio nihil mutant, quia mortuo patre non ipso iure fit tutrix mater, sed constituenda est. Cui nec obstant, quae vulgo praedicantur, matrem scilicet et patriam potestatem et usumfructum bonorum liberorum participare, quum eius rei limites, partim adhuc dubii, adeo saltem circumscripti sint, ut inde tales effectus deduci nequeant. Si vero mater tutrix constituta liberorum nomine agit, non ut parens est consideranda, nec casus huc trahendus.

§ 5.

B. Quatenus inde liberi obligentur.

Quum ergo parentes liberorum nomine agere possint, definiendum erit, quatenus obligationes liberorum inde proveniant. Patre pro suis liberis agente, diversa sunt distinguenda peculia. Profectitium pleno iure est patris, ita ut non solum fructus, sed ipsam etiam substantiam prout lubet obligare, atque adeo liberis adimere possit *q*). In peculio adventitio pater est administrator legitimus, cuius facta omnino haec ipsa bona obligant, quatenus officio suo satisfecit; quare etiam alienationes ob singularem utilitatem et urgentem necessitatem a patre ex his bonis factae, validae sunt absque decreto magistratus *r*). Quae vero neglecta ea diligentia, a quolibet administratore adhibenda, in praedivium liberorum gesta sunt, ea rata habere non coguntur liberi *s*). Nec distinctio peculii in adventitium regulare et irregulare

n) L. 35. L. 40. §. 4. de procurat.

o) L. 12. L. 41. D. de procurat. (111. 3.)

p) L. 18. C. de procurat. (11. 13.) L. 2. D. de R. J. (L. 17.) WERNHER T. I. P. I. obs. 135.

q) L. 31. §. 2. D. de donat. (XXXIX. 5.)

r) L. 4. L. 8. §. 4. 5. C. de bonis quae lib. (VI. 61.)

s) L. I. C. de bonis maternis (VI. 60.) L. 4. C. de bonis quae lib.

lare rem variat, nisi in fructuum perceptione. Quum enim patri in irregulari fructus non competant, hos pari diligentia administrare debet, ac substantiam adventitii regularis, nec alias liberi obligantur^r); quum e contrario de fructibus peculii adventitii regularis ad suum arbitrium disponere possit *u*). Et si pater peculia, castrensia et quasi castrensia, liberorum minorum ut tutor legitimus administrat, inde etiam nulla liberorum obligatio oriri potest, nisi adhibita debita diligentia contractus est celebratus, nec iis eiusmodi laesio est enata, ob quam in integrum restituendi sunt *v*). Regula inde constituitur: Pater nomine suorum liberorum cum tertio agens, eos catenus tantum obligat, quatenus administrator de bonis sibi obnoxiiis disponere potest; exceptis peculio profectitio et adventitii regularis fructibus, qui patris arbitrio subiecti sunt.

Majores vero filii familias castrensia et quasi castrensia peculium ut patres familias habent, nec pater in iis horum, vel in genere emancipatorum nomine agere potest, nisi ex vero vel praesumpto mandato. Praesumpti autem mandati effectus non adeo sunt certi ratione liberorum. Quum enim sit privilegium parentum, vi cuius nomine liberorum agentes legitimatione opus non habent, inde non sequitur, liberos ex his factis obligari. Potius opus est, ut vel liberi ratihabeant ipsorum nomine acta, vel etiam eorum negotia utiliter gesta sint. Simulac enim parentes "contra voluntatem liberorum experiri velle" constat, leges eos removeri iubent *w*). Et ex negotiis gestis quilibet obligatur, etiam qui alias se obligare nequit *x*), atque hoc magis etiam tertius, quocum parentes liberorum negotia utiliter gesserunt, habebit ius ex re contra liberos. Sed forsitan ex hoc praesumpto mandato parentibus lege dato sequitur, ut parentes liberorum negotia utiliter gessisse praesumi debeant? Videtur quidem, et ad minimum tertii minus plena probatio utilitatis sufficiet, si parentes non contradicunt. Quod si vero hanc non probat tertius, vel liberi deficientem utilitatem ostendunt et ratihabitionem denegant, ob praesumptum mandatum parentum a tertio conveniri non poterunt *y*).

§ 6.

r) Nov. 117. c. 1. §. 1.

u) L. 4. L. 6. C. de bonis quae lib. § 1. Inst. per quas pers. cuiq. acquir.

v) L. 3. § 4. D. de minoribus (IV. 4.)

w) L. 40. §. 4. D. de procurat. (111. 3.)

x) toti tituli D. et C. de negotiis gestis (111. 5. et 11. 19.) HELLFELD Jurispr. for. §. 420.

y) MANTZEL diss. De praesumpto mandato c. 4. §. II. MEVIUS P. 5. dec. 31. 77.

§. 6.

2) *Si parentes agunt liberorum et proprio nomine simul.*

Interdum parentes pacta ineunt, quibus se suosque liberos, non ut heredes consideratos, obligare volunt. Exempla praebent pacta familiae, renunciaciones, similiaque instituta. Quae quidem pacta liberos indistincte non obligant. Bona enim avita ex dispositione possessoris sunt exempta et in iis obtinet specialis successio ex pacto et providentia maiorum, quae ut ius quaesitum nemini auferri potest z). Proinde etiam parentes liberorum ius succedendi nec auferre, nec restringere possunt, omniaque pacta et renunciaciones in hunc finem initae sunt invalidae a). Bonorum vero, in quibus successio iuris communis obtinet, libera est dispositio penes parentes, eamque, si heredes fiunt, omnino servare liberos oportet, nisi vel legitima gravata, vel inofficiosum est pactum b). Si vero a parentum abstinent hereditate, eo minus his solis determinationibus ullo modo obligantur, quum non personam parentum suslineant, et ratione haereditatis ut tertii sint considerandi.

§. 7.

3. *Si parentes proprio nomine agunt*
A. *regulariter liberi non obligantur.*

Facta vero parentum, quae proprio nomine ab iis peraguntur, liberi secundum regulam immediate ex lege praestare non tenentur. Quod eo magis extra omnem controversiam est positum, quo maior est contentus ingentis numeri legum hoc affirmantium. Quarum praecipuas haec afferre et illustrare iuvabit, quum in sequentibus interdum ad ipsa verba erit recurrendum:

L. 2. C. *ne filius pro patre* (IV. 13.) »Ne contra iuris auctoritatem ab eo, qui patrem vestrum, a quo emancipatos vos dicitis, ad munus civile devocaverat, inquietemini, praeses provinciae providebit.«

L. 4. C. *eodem*. »Patris nomine superstitis filium, nec munerum civilium, nec debiti causa, personali posse conveniri actione, constat.«

L. 5. §. 16. D. *de agnosc. et alend. liber.* (XXV. 3.) »Parens, quamvis ali a filio ratione naturali debeat, tamen aes alienum eius non esse cogendum exsolvere filium, rescriptum est.«

B 2

Ad

z) DE SELCHOW *Elementa iuris germ. priv.* § 434. (Göttingae 1787.)

a) arg. L. 69. § 3. 4. de legatis 2. (XXXI) L. 7. C. de reb. alien. non alienandis (IV. 51.) J. H. BOEHMER *diff. de fundamento pactorum familiae ad fideicommissa inclinantium*, c. 2. § II. n. 12. KNIPSCHILD *de fideicommiss. familiae* c. II. n. 394. seq.

b) arg. L. 5. L. 7. C. de inoffic. donat. (III. 29.)

Ad explicandum alias quodammodo obscurum sensum priorum duarum legum, notandum esse esse, in iis voce munera civilium ea intelligenda esse, quae hodie tributorum et collectarum nomine venire solent. Ipsae enim leges romanae distinguunt inter munera personalia, „quae corporis labore et animi sollicitudine praestantur, et patrimonialia, in quibus sumtus „maxime postulantur“ c). Posteriora quum speciatim munera civilia audiant d), eadem et in his legibus designari certum est. — Ex omnibus igitur hisce legibus haec tamquam regula constare videtur: Liberos in genere pro parentibus immediate non obligari ex lege iuris communis e). Haec enim determinatio iuris romani etiam iure hodierno communi in Germania usitato obtinebit, quum nusquam lex germanica inveniatur, quae contrarium sanciat, sed potius antiqua iura illam asserunt f).

§ 8.

B. Cui non obstant spuria quaedam principia coneraria.

Cum hoc ita constituto principio nonnulla tamen alia iuris capita pugnant videntur, quae proinde recensere instituti ratio postulat. Neutiquam sufficiunt ad evitendam thesin propositam, quum in genere per indirectum legibus derogari nequeat, sed eorum vis probandi restringenda est ad paucas exceptiones a regula, quarum fundamenta struunt, et quibus infra maiorem lucem adfundam. Prioris vero essati veritatem iam brevis horum argumentorum expositio magis demonstrabit. Sic enim leges commendant liberis, ut pietatem, reverentiam et obsequium parentibus praestent g), unde deduci posset obligatio, ut eos ad incitas redigi non sinant, sed aere alieno obru-

c) L. 1. pr. § 3. D. de muneribus (L. 4.)

d) tituli C. de muneribus patrimonialibus, et quemadmodum civilia munera indicuntur (X. 40. 41.)

e) Nec obstat c. 1. X. de solut. (III. 23.) verbis: „Sicut filius debita patris solvere, vere tenetur, ita Praelatus sui praedecessoris pro ecclesiae necessitate contracta.“ Non enim obligat filium directe, sed tantum exempli gratia praelato ita onus imponit, solvendi praedecessoris aere alienum, uti filius patris debita in sui necessitatem et utilitatem contracta, iam ex iure communi solvere tenetur. Praeterea haec lex filium ut heredem considerasse videtur, quum de praelato tamquam successore loquatur.

f) Jus feud. Saxon. art. 58. Jus feud. Alemann. art. 83. art. 98. § 2. (edit. minor. Senckenb.) „Der man ist nüt schuldig zu leistende des Herra Gerübe, noch das Kind des Vatters, das si ihr Gut uffgeben.“

g) L. 3. L. 5. C. de patr. potestat. (VIII. 47.) L. 1. D. de obseq. parent. praest. (XXXVII. 15.) L. 2. D. de iust. et iure (I. 1.)

obrutos sublevent, et nominis paterni honorem servare nitantur. Sed leges tantum de obligatione liberorum erga ipsos parentes loquuntur, non vero de obligatione erga tertium ex facto parentum. Praecipue etiam ea tantum officia tangunt, quae liberi parentibus ob patriam potestatem et nexum subiectionis debent. Quae autem ut consequentiae iuris naturae inde fortasse ratione tertii fluunt, non producant perfectam obligationem iuris civilis. — Porro alii sibi forsitan subsidium quaerent ex unitate personae, quae inter patrem et filium dicitur. Vi cuius in negotiis civilibus pro eadem habentur persona, et filius constituitur heres suus. Ex quibus consequi videtur, filium etiam debitis paternis obstringi, quum exinde iam patre vivente quasi in condominio est. Ast haec ratio rem parum relevat, si consideremus, illam supponere liberorum factum, additionem nempe hereditatis, de quo haec nondum sermo est. Et ceterum unitas personae etiam praecipue relationem inter patrem ipsum et filium respicit, ob quam nulla obligatio et actio civilis inter eos possibilis erat *h*). Deinde obiici posset, uti haec argumenta praecipue de liberis suis loquantur, ita etiam ipsas leges inter emancipatos et suos distinguere, et dum emancipatos liberent, argumento a contrario ducto, liberos suos parentum aere alieno onerasse videri *i*). Ast hunc rigorem iuris civilis stricti praeter iam mitigavit, concedendo liberis beneficium abstinenti, cuius praecipuus effectus in liberatione a debitis hereditariis consistit *k*). Praeterea etiam noviore iure patri dispositio de ipso peculio adventitio, alias ei obnoxio, adempta est *l*), et ex legibus antea allatis haec distinctio non penitus apparet. — Quae denique a mutuo iure succedendi, ab onere alendi, vel aliis eiusmodi relationibus liberorum et parentum desumi possent rationes contrariae, non adeo stringunt, ut specialem mereantur expositionem et refutationem. Ne hoc quidem, quod titulo singulari v. c. donationis, aliquid a patre acceptum ferant liberi, quidquam mutat in eorum liberatione a debitis paternis *m*). Non est ergo, ut iis diutius inhaerentem, quum regula tradita legali fundamento superstructa, nihilominus inconcussa maneat, id quod evictum dedi.

B 3

§ 9.

h) HEINECCI Institutiones iur. civ. (ex edit. HOEFFNERI) § 101.

i) L. 2. C. de filiis pro patre (IV. 13.) verbis: „a quo emancipatos vos dicitis.“

k) L. II. 12. 57. D. de acquir. vel omitt. hered. (XXIX. 2.)

l) § 1. Inst. per quas pers. cuiq. acquiritur.

m) L. 15. 24. C. de donation. (VIII. 54.)

§ 9.

C. licet adsint exceptiones;

a. indistincte

α. ex onere alendi.

Vti vero nullam regulam esse traditur, quae exceptionibus non sit subiecta, etiam contra huius dogmatis auctoritatem nonnulli inveniuntur casus, in quibus ipsae leges liberis imponunt obligationem, facta parentum etiam proprio nomine peracta praestandi. Quam iis vel indistincte iniungunt, vel alternative sub poena amittendi iuris successione. Ad priores pertinet onus subsidiarium alendi parentes egenos. Quod quidem onus minime dubium nullam admittit distinctionem inter suos et emancipatos, nec inter puberes et impuberes, sed omnes adstringit o), etiam naturales p), et legitimorum heredes q). Vt vero de necessitate praestandi alimenta constet, iudicis cognitione et determinatione opus est r). Qui in imponendo onere et in definienda quantitate alimentorum respiciat simul necesse est, ad facultates liberorum et ad conditionem parentum s). Alimenta autem praestanda sunt non solum naturalia, sed etiam civilia, atque omnia, quae ad vitae sustentationem requiruntur t). Et licet parentes crimen admiserint, nihilominus a liberis sunt alendi u). Ex hac obligatione ad praestanda parentibus alimenta, legitima vero consequentia ratione tertii duci poterit, ut liberi etiam obligentur, ad solvendum debitum, a parentibus ob alimenta contractum. Requiritur vero, ut liberis iam tunc temporis incubuerit onus alendi, nec parentes „se ipsos exhibere potuerint,“ quia liberorum obligatio tantum est subsidiaria, et defectum alimentorum supponit, iisque alias exceptio excussionis competit v). Praeterea opus erit, vel ut creditor probet, creditum respexisse alimenta, quia hoc in facto consiluit, vel etiam ut parentes hoc bona fide affirmet. Gaudent etiam liberi contra parentes, eorumve nomine agentes, beneficio competentiae, quare „tantum in id quod facere possunt, con-

o) L. 5. § I. 13. 16. 17. D. de agnosc. et alend. lib. (XXV. 3.) L. I. c. 2. C. de alend. lib. et parent. (V. 25.)

p) Nov. 89. c. 13. in f.

q) L. 5. § 17. D. de agnosc. et alend. lib.

r) L. 5. pr. D. eodem.

s) L. 5. §. 10. 19. 25. D. eodem.

t) L. 6. L. ult. D. de alim. vel cib. leg. (XXXIV. I.) WERNBER T. 2. P. 7. obf. 85. n. 167.

u) Nov. 12. c. 2.

v) L. 5. §. 19. D. de agnosc. et alend. lib. arg. Nov 4. c. I.

veniuntur ^{w)}, et quo beneficio etiam adversus tertium, qui parentibus ad alimenta credidit, vultur.

Quum vero parentum onus alendi liberos quoque sit subsidiarium et liberorum ius ad alimenta exstinguatur, simulac se ipsos exhibere possunt ^{x)}, etiam a liberis illud debitum erit exsolvendum, quod parentes ad eos alendos contraxerunt. Adest enim simul versio in rem liberorum, et parentes potius liberorum, quam proprio nomine egisse videntur.

§ IO.

β. ex nonnullis specialibus legibus.

Adfunt praeterea nonnullae leges iuris romani, quae speciatim obligationem liberorum ad praestanda facta parentum continent, quaeque, ut nihil omittamus, etiam haec afferendae sunt. Ita enim sancit *L. 4. C. de primipilo* (XII. 63.) »Cum ex sola primipili causa liberos, etiamsi parentibus heredes non existant, teneri D. Aurelianus sanxerit, si neque successisset patri vestro, nec quicquam ex bonis eius tenetis, consequens est, a paternis creditibus non conveniri ^{y)}. At si rationem et declarationem huius legis perpendimus, eam omni applicatione hodierna destitui invenimus. Erat nempe primipilus praefectus decimae legionis, et simul annonae militari erat praepositus, quam administrabat. Quum autem reipublicae multum interesset, et conservatio ac sustentatio exercitus inde penderet, ut primipilus munere suo rite defungeretur, nec fraudem admitteret, Romani non solum maiorem ipsi tribuerunt honorem, sed etiam debitum ex hac administratione proveniens tali ornaverunt privilegio, ut pro eo dotem uxoris et bona liberorum obligata iudicarent ^{z)}. Iam vero perspicitur, hanc legem praecipuam rationem in statu publico romano habere, nec apud nos tale munus existere, in quo ratio legis obtineret, quare eius usus hodiernus omnino negandus est. Nec in genere tale privilegium fisco tribui poterit, quum illo ne iure quidem romano gaudeat, et odiosa in exemplum trahi nequeant. Ita etiam de nominis designatoribus hospitii militaris, vulgo *Quartiermeistern*, lex non valebit, quum eorum non sit eadem ratio, ac primipilorum ^{a)}.

Huic

^{w)} *L. 16. 17. 19. D. de re iudicata.* (XLI. 1.)

^{x)} *L. 5. § 7. D. de agnos. et alend. liber.* (XXV. 3.) arg. *L. un. C. de mendicantibus validis.* (XI. 25.) J. H. BOEHMERI *Introd. in Jus Dig. Lib. 25. Tit. 3. § 6.*

^{y)} Cui respondet *L. II. C. de compensat.* (IV. 31.)

^{z)} PERÉZ et BRUNNEMANN ad *Codicem h. t.* (XII. 63.)

^{a)} Neque ex legis huius initio deduci potest, ius romanum nullas alias agnoscere obligationes liberorum ad praestanda facta parentum, nisi hanc unicam.

Quili-

Huic legi adiungendae erunt: *L. 2. C. de revocand. his, quae in fraud. credit.* (VII. 75.) „Si successione paterna absentia fuisti, ob ea, quae in dotem data sunt, convenire te creditores nequeunt, quibus pignora in dotem data non docentur: nisi bonis defuncti non sufficientibus, in fraudem creditorum dotem constitutam probabitur“ et *L. 3. C. eodem* huius argumenti: „Si paterna hereditate abstinuisti, nec quicquam in fraudem creditorum ex bonis eius in te donationis iure transcriptum est, a privatis creditoribus praesens provinciae conveniri te non patietur.“ Quae quidem leges, quamvis re vera generalia principia tantum confirmant, tamen sequentes obligationes expresse determinant: I. Quod filia creditoribus paternis ex dote obligata, si bona in dotem data creditoribus hypothecae iure sint obstricta, b) et si dos in fraudem creditorum constituta probetur. II. Quod omnes vero liberi teneantur, quatenus per donationem patris in fraudem creditorum locupletiores sunt facti. Prior obligatio iam per se subsistit, cum res transeat quodvis lucrum a patre in fraudem creditorum acceptum obligentur, a qua obligatione nequidem dotis constitutio, quamquam privilegiata, liberare potest.

§ II.

γ. ex versione.

Altera deinde exceptio a regula: liberos immediate ex lege ad praestanda facta parentum, proprio nomine ab iis gesta, non obligari, repetenda erit ab isto generali obligationis fundamento, versione scilicet. Differt enim a negotiorum gestione, cuius supra (§. 6.) mentionem feci, dum haec nomine eius, cuius negotia geruntur, peragitur c), versio vero etiam proprio nomine perfici potest d); adde quoque, ut negotiorum gestio per se subsistat et bonae fidei sit, propterea quod versio est adiectitiae qualitatis, et naturam sequitur principalis actionis, quare in ea non debentur usurae nisi promissae

Quilibet enim non ignorat, quam parva sit harmonia legum romanarum, a tot diversis auctoribus conscriptarum, et ab aliis compilatarum. Quod iam probant sequentes leges, simul aperte alias determinantes obligationes liberorum.

- b) Quod etiam fisco ratione pignoris taciti, in bona in dotem data competentis, affirmatur in *L. 6. C. de privileg. fisci* (VII. 73.)
- c) *L. 2. L. 3. pr. D. de negot. gestis* (III. 5.)
- d) *L. 3. C. quod cum eo*, qui in aliena potestate (IV. 16.) *L. 10. pr. D. de iur. rem. versio.* (XV. 3.)

missae e). Comprehendit autem versio omnem utilitatem quomocunque vere promotam, omnesque impensas, sine quibus res haberi et conservari nequit f). Ex hac versione iam oritur tale, ut aiunt, ius ex re, ut tertius, qui ex insu vel contractu parentum in rem liberorum quidquam erogavit, eos obligatos habeat, etiam quoad bona avita et feudalia, si in haec versum est, quum ea quoque versione obligentur g). Omnia vero in hac obligatione redeunt ad probationem versionis, ab actore suscipiendam h). In versione porro a tertio proficiscente, praesumi quoque non potest talis amicitia et donandi animus, qualis in negotiis gestis saepius obvenit, si ipse negotiorum gestor, qui aliquid erogavit, nexu sanguinis et amicitiae coniunctus est i). Quod quidem ratio est, quare liberi, pro debito, quod parentes contraxerunt, ad satisfaciendum ipsorum officio liberos educandi et alendi, non nisi subsidiarie obligati dici poterunt.

§ 12.

J. ex poena parentibus irrogata
aa. perduellionis et laesae maiestatis.

Quamvis etiam in genere delictum ne quidem heredes, multo minus liberos tertio obliget, et in eo ius Germanicum antiquum k) amice cum iure Romano l) et Canonico m) conspiret; tamen ob parentum delicta, quibus nexus subiectionis et fidelitas superiori debita laeduntur, etiam liberis, licet innocentibus, poena infligitur. Quod se exserit primum in perduellionis et laesae maiestatis crimine. Non moror diversis notionibus et differentiis, quas Icti de his criminibus dederunt, et quorum causa inter se disputant, sed

- e) L. 10. § 5. D. de in rem verso. L. 19. § 4. D. de negotiis gestis, I. H. BOEHMER introd. in ius digest. L. 15. T. 3. §. 6.
f) DAN. NETTELBLADT diss. de successore ex pacto et providentia maiorum ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sit, praestanda non obligato, c. I. §. 5.
g) Petill. G. L. BOEHMERI principia iuris feudalis § 317. 318.
h) L. 3. § 9. D. de in rem verso.
i) L. 6. § 6. L. 44. De negotiis gestis.
k) *Fus feud. Alemann.* c. 89 § ult. (edit. Senckenb.) „Die Kind sollent des Vatters Schuld nüt entgelten, do sic selber Schuld nüt enhant, wenne „das were wider Gott und wider das Recht.“
l) § I. Inst. de perpet. et tempor. act. (IV. 12.) L. 38. L. III. §. I. D. de R. J. (L. 17.)
m) c. 6. C. I. Qu. 4.

sed sufficere notasse, ea praecipue gradu reatus differre n). Horum criminum vero, praeter poenam ipsis parentibus infligendam, sequentes perniciosos effectus in liberos statuit *Aurea Bulla c. 24. §. 3. seq.* „Bona delinquentis omnia fisco imperiali addicta sunt.“ Quibus etiam feuda adnumerantur, ita tamen, ut hodie non fisco sed domino directo iure territoriali et feudali cedant o). „Fili vero eius, quibus vitam imperiali specialiter lenitate concedimus, — — a materna vel avita omni, etiam proximorum hereditate et successione habeantur alieni: Testamentis aliorum nihil capiant, sint perpetuo egestes et pauperes. Infamia eos paterna semper comitetur, ad nullum unquam honorem, nulla prorsus Sacramenta perveniant: Sint postremo tales, ut his perpetua egestate sordentibus sit et mors solatium et vita supplicium. — Ad filias sane eorum, quolibet numero fuerunt, Falcidiam tantum ex bonis matris, sive testata sive intestata decesserit, volumus pervenire, ut habeant mediocrem potius filiae alimoniam, quam integrum emolumentum, aut nomen heredis consequantur. Mitior enim circa eas debet esse sententia, quas pro infirmitate sexus minus avaras esse confidimus. — Emancipationes quoque, quae a praedictis, sive in filios, post legem duntaxat latam, sive in filias fuerint collatae, non valeant. — Donantes, donationes quorumlibet, postremo item alienationes, quas ex eo tempore qualibet fraude vel iure factas esse conspicerit, quo primum memorati de invidia factione ac societate cogitaverint, nullius statuius esse momenti. — Vxores sane praedictorum, recuperata dote, si in ea conditione fuerint, ut, quae a viris titulo donationis acceperint, filiis debeant reservare, tempore quo usufructus absumitur, omnia ea fisco nostro se relinquas esse cognoscant, quae iuxta legem filiis debebantur: Falcidia etiam ex his rebus filiabus tantum, non etiam filiis deputetur. — Volumus insuper, ac praesenti Imperiali sancimus edicto, ut etiam post mortem nocentium hoc crimen inchoari possit, aut convicto mortuo memoria eius damnetur, et bona eius successoribus eius eripiantur.“ — Ampliori huius textus declarationi et commentationi eo facilius superfedere poterò, quo maius mihi hac in re

fecce

n) In legibus distinctam notionem non invenimus. Quum enim C. C. C. art. 124 de prodicione, nil contineat, quod huc trahi possit, et A. B. c. 24 nil novi sanciat, sed praecipue iuris romani dispositionem repetat, ad hoc unice erit recurendum. Quod vero ius romanum in L. ult. D. ad L. iuliam majest. (XLVIII. 4.) tantum perduellionis mentionem facit, et in ea definienda cum ceteris suis legibus non conspirat. Quare tandem sub iis eiusdem generis crimina, gradu tantum distantia, intelligenda esse, concludi debet.

o) Cap. nov. art. 21, § 2. 3.

fecerunt otium, tam commentatores in Auream Bullam *p*), quam Doctores iuris criminalis *q*). Notandum vero erit, has atroces poenas, quas A. B. liberis minatur, ex usu fori et interpretatione Doctorum tantum in maiori gradu criminis, perduellione scilicet obtinere, nec ad solam laesam maiestatem applicari, quin immo plerumque ex clementia principis liberis remitti *r*).

§ 13.

bb. *feloniae*.

Alter casus, in quo etiam liberi poenam delicti a parente admissi luunt, adest in felonia. De hac enim sancit ius feudale Longobardicum *s*). „Vasalli delinquentis filium eiusque descendentes ad feudum amissum nullatenus adspirare posse, nisi id iterum a domino licite acquirat, gratiam sibi faciente,“ et tantum agnatos, qui quarto gradu sunt, in antiquo ad illud admittit. Quod quidem posterius in feudo novo exulat, ob defectum agnatorum, a primo acquirente descendendum; in quo etiam quaelibet felonia feudum domino aperit, liberosque omni iure privat *t*), quia eorum ius succedendi in haec a patre proficiscitur. In feudo antiquo vero haec poena tantum obtinet ob veram feloniam, quae laesione fidei vasalliticae in ipsum dominum directam admittitur. Distinguunt enim ipsae leges feudales *u*) „si vasallus in dominum peccaverit, ut feudum amittere debeat, non ad proximos, sed ad dominum beneficium revertatur, ut hanc saltem habeat iniuriae suae ultionem. Si vero non in dominum, sed alios graviter deliquerit et feudum amittit, non ad dominum sed ad proximos pertinet, si tamen beneficium fuerit paternum.“ Voce vero proximorum ipsos descendentes comprehendit, ex variis rationibus ostendi potest. Ne enim memorem, hanc interpretationem vocabulo quam maxime convenire, quam per se posteros non excludat, ideoque benignior et magis naturalis ratio praefenda sit; ipsius quoque legis contextus hunc sensum demonstrat. Dum enim in vera felonia feudum „non ad proximos, sed ad dominum reverti,“ dicit feudista, aperte

C 2

libo.

- p*) Inter quos eminent LUDEWIG et OLENSCHLAGER in commentariis ad A. B. satis notis, ad c. 24.
q) Quorum primo loco nominandus erit PERILL. J. C. QUISTORP in Grundsætzen des peinlichen Rechts Th. 1. § 153. 154.
r) DE BOEHMER ad art. 124. C. C. C. § 9. QUISTORP l. c. §. 154. in f.
s) 11. F. 26. 31.
t) 11. F. 24. § 3. verbis: „si tamen beneficium fuerit paternum.“
u) 11. F. 24. 37.

liberos designat, quoniam agnatorum ius in aliis legibus salvum esse iubet *v*). Si vero pergit, in quasi feloniam feudum „non ad dominum, sed ad proximos pertinere,“ per proximos omnino eosdem intelligat necesse est. Præterea in ipsis legibus romanis, filius patris proximus agnatus nuncupatur *w*), a quo non abhorret ius feudale Longobardicum *x*). Et ratio aperturæ in casu veræ feloniam, „vt hanc saltem habeat dominus iniuriæ suæ (sibi illatae) ultionem,“ in quasi feloniam cessat. Quare omnino constabit, in quasi feloniam patris vasalli filios feudo antiquo non privari, sed tantum in vera feloniam, quæ in ipsum dominum admittitur *y*).

Iam vero quaeritur, an liberis obstitit feloniam patris, avo adhuc feudum tenente? — Sunt, qui negant *z*). Melius videtur, hanc quaestionem affirmare, quia pater delinquit, vt vasallus futurus, qui per patrem simul investitus fidelitatem promissit, nec in feloniam semper possessio requiritur. Quare etiam descenditibus culpa patris obest, licet avus adhuc feudum possideat *a*). — Plane autem hic feloniam effectus deficit in feudis imperii, quippe in quibus ius feudale Longobardicum quoad hanc doctrinam non solum non est receptum, sed etiam veteris iuris Germanici principia sunt confirmata *b*). Proinde tantum in casu proscriptionis feuda ab ipso vasallo amittuntur, semperque filii successoris in feudum ius salvum manet ipsi ex pacto et providentia maiorum competens, multoque minus agnatis obesse poterit proscripcio *c*).

§ 14.

b. alternative

a. ex nonnullis causis exheredationis.

Aliae exceptiones a regula supra tradita, quod liberi scilicet regulariter non obligentur ad præstanda facta parentum, quæ proprio nomine peregerunt,

v) II. F. 26. 31.

w) L. 12. D. de suis et legit. hered. (XXXVIII. 16.) „Filius patri adgnatus proximus est.“

x) II. F. 50. verbis: — „ad solos et ad omnes, qui ex illa linea sunt, ex qua iste fuit. Et hoc dicitur, ad proximiores pertinere.“

y) Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 359. not. a. Perill. D. NETTELBLADT s. resp. C. C. WESTPHAL diss. de effectu feloniam vasalli quoad successores feudales legitimos innocentes §. 32. C. M. MÜLLER diss. de obligatione successoris feudalis ex facto antecessoris c. 3. §. I. d. 13. —

z) MÜLLER I. c. c. 3. §. 3.

a) WESTPHAL I. c. §. 33.

b) Capit. nov. art. 20. §. 8. Perill. G. L. BOEHMER I. c. §. 500.

c) WESTPHAL I. c. §. 41. 44.

runt, inveniuntur in obligationibus alternativis, a liberis praestandis, sub poena amittendi iuris successione. Licet enim ius tertii in his obligationibus concurrat, tamen leges arbitrio et electioni liberorum reliquerunt, vtrum ius succedendi saluum habere, et heredes parentum fieri velint, nec ne. Posteriori casu omnino efficacia harum obligationum destruitur, nec liberi obligantur. Quod quidem quamplurimum continget, si hereditas parentum aut tenuis aut debitis exhausta est. Nec liberis incumbens obligatio attendenda est, si parentes fuerunt divites, quia tunc hereditas tertiorum iuri satisfacit. Si vero liberi ius succedendi servare, et heredes fieri volunt, non est dubitandum, quin ad satisfaciendum his obligationibus teneantur.

Huc primum pertinent nonnullae causae exheredationis liberorum, in quibus ius tertii concurrat, quaeque impia facinora puniunt leges non solum libertate exheredandi parentibus concessa, sed etiam ademptione hereditatis ipsis, etiam institutis, relictae. Quae quidem obtinent I. Si liberi parentis furiosi curam gerere neglexerunt *d*). Quo casu tertio extraneo, qui „praevia attestatione heredibus legitimis et testamentariis facta, furiosum apud se recepit, et propriis sumptibus ad mortem usque aluit,“ paternam hereditatem relinquere liberi coguntur, quae iis vt indignis aufertur; reliqua tamen testamenti capita haud vitiantur. Convalescenti vero patri potestas est, vtrum liberos ingratos velit exheredare, an instituire. — Cui respondet altera causa exheredationis: II. Si captos parentes non redemerint *e*). Huic similis poena adiecta est, ita vt patre in captivitate decedente, liberi tamquam indigni ab hereditate remoti bona hereditaria ecclesiae loci cedere debeant. Redeunti ex captivitate patri facultas exheredandi concessa est, Cuius rei exemplum facile dare posset praefens bellum contra Mahomedanos, quippe qui adhuc eadem crudelitate in captivos saeviunt, qua hostes Romanorum olim in suos captivos usi sunt, adeoque legis ratio obtineret. — Cum quo alter convenit casus, III. Si liberi parentes ob debitum vel crimen carceri inclusos fideiussione liberare noluerint *f*). Cui quidem sola libertas exheredandi in poenam statuta est. Interim requirit Novella haec determinans, vt filii rogati sint a patre, sique idonei, et ad filios restringit obligationem. Tertio creditori ergo filii pro patre incluso et liberando fideiussorem praestare debent, si succedendi ius sibi servare velint. Atque usus huius obligationis etiam in patre non gente se ostendere potest, si ob deficientem paratam pecuniam propter debitum cambiale carceri sit incluso, vel si patris, delicti cuiusdam rei, captivitatem

C 3

fide-

d) Nov. II5. c. 3. §. 12.

e) Nov. cit. §. 13.

f) Nov. cit. §. 8. HERING de fideiussoribus c. 7. n. 348 seq.

fideiussione pro privata satisfactione mitiorem reddere possit filius, licet ex moribus nostris per fideiussorem penitus a carcere patrem delinquentem liberare nequeat. — Denique huc referenda est causa exheredationis IV. Si liberi prohibuerunt parentes testamentum condere g). Quod facinus hos habere potest perniciosos effectus. Si postea parens nihilo minus testatur, libera ei est facultas liberos exheredandi. Sine testamento decedente parente, iis, qui probare possunt, se heredes vel legatarios fuisse scriptos, si prohibitio non intercessisset, ius est datum, reparationem huius laesionis a liberis exigendi. Quare igitur haec causa exheredationis tali gaudet effectu, quali nulla antecedentium. Vsum vero hodiernum omnium harum causarum exheredationis nemo in dubium vocabit, quum etiam summi nominis Icti eum affirmant h). Reliquae vero causae exheredationis huc non pertinent; quia inde non oritur obligatio liberorum ad praestanda facta parentum.

§ 15.

β. ex textu II. F. 45. cuius ostenditur

aa. extensio.

Altera obligatio alternativa liberorum ad praestanda facta parentum invenitur in satis famoso illo textu II. F. 45. et 51. 4. iis, ut vel feudum et allodium simul retineant, vel utrumque repudient, iniungente, atque hanc obligationem satis distincte determinante. Sed si effectus inde provenientes consideramus, tales, quales vulgo praedicantur, non aequè distinctè inde proflunt. Licet enim Icti summi nominis in eorum expositione desudaverint, tamen non ubique eadem invenitur harmonia, quae adesse deberet, si communis opinio omnibus dubitationibus expedita esset. Periclitemur igitur, utrum hos effectus, communi opinione, quam etiam nostram facere liceat, defensos, ita evictos dare possimus, ut nulli prorsus dubitationi sint subiecti. Rationem huius dispositionis quaesiverunt alii in reverentia patri debita, alii in patria potestate, alii in aequitate, alii in principiis iuris romani, neminem pro parte testatum et pro parte intestatum decedere posse, vel in antiqua et nunc eo renovata necessitate suorum adeundi hereditatem paternam i). Mihi placet,

g) Nov. cit. §. 9.

h) Koch de successione ab intestato §. 116. HOEFFNERI Commentarius ad Institutiones §. 703. J. H. BOEMERI Introd. in Jus Digest. L. 28. T. 2 §. 17. seq. HELFFELD Jurisprud. forensis §. 1424.

i) Perill. D. NETTEBLADT s. resp. KRETZSCHMER de successore ex pacto et providentia maiorum, ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sic, praestanda non obligato, c. 3. S. 2. §. 3. not. A LUDEWIG diss. de obligatione successoris in principatus et clientelas, c. 5. §. 4.

placet, quae et in fervis Romanorum heredibus necessariis obtinebat ratio, ut scilicet honor defuncti servetur, dum heres solutionem aeris alieni susciperet k).

Sed, antequam ad thema principale transeo, definiendae adhuc erunt quaedam quaestiones, textus extensionem et valorem respicientes. Nonnulli enim ICTi crediderunt, in novo tantum feudo hanc dispositionem obtinere; alii ad feuda non hereditaria eam restringendam esse, opinati sunt l), rationem in eo ponentes, quod haec feuda, ut pars hereditatis defuncti, ab ipsa hereditate neutiquam divellenda, considerari debeant; qua interpretatione naturali textui singulari esse subveniendum putarunt. — Sed nec de novo feudo solum valet textus, quum ipse paterni feudi, agnatorumque tunc succedentium mentionem faciat, ac id novo opponat, et in genere de feudo loquatur. Nec etiam ad mere hereditarium tantum pertinebit, quum neque lex ipsa distinguat; neque de feminis, quae in mere hereditario etiam admittendae essent, aliquid fanciat, et potius de masculis, quin immo de agnatis alias in iis, non nisi subsidiarie, admittendis, memoret; neque denique ea aetate, qua conciperetur, hereditaria feuda nota essent m). Praeterea etiam neque iudici, neque ICTo privato licebit, interpretatione arbitraria legem singularem amplius iusto restringere, quippe quorum officium tantum in observandis et exsequendis legibus versatur. Alias vero semper quam strictissime interpretandum esse textum, lubenter concedo, si de eius effectu sermo est, atque hoc eo magis, quum sit singularis et adeo poenalis n).

§ 16.

bb. *praecedentia textus prae legibus germanicis antiquis.*

Altera quaestio praeliminaris enucleanda haec est: An hic textus iuris feudalis Longobardici praefendus sit veteri iuri Germanico contraria fancienti? — Certum quidem est, ius antiquum Germaniae permisisse filio, feudum absque allodio habere et vice versa alterum ab altero separare o). Enimvero

k) NETTELADT I. c.

l) GAILIUS Lib. 2. obs. 154. n. IO. MYNSINGER cent. 3. obs. 67.

m) III. I. L. B. BOEHMER tr. de filio vasalli successore in feudum c. I. § 9. MOELLERI usus practicus distinct. feud. c. 16. dist. 7. not. 8. A LUDEWIS I. c. c. 3. §. 6.

n) DE BRAUN: Ob der Sohn das Lehn behalten und die väterliche Erbschaft fahren lassen könne? in SCHOTTS Jurist. Wochenblatt 4. Jahrgang n. I. p. 15. 20. seq.

o) *Ius prov. Sax. L. 2. art. 21. Ius feud. Sax. art. 58. Ius feud. Alemann. art. 98.*

vero et hoc certum credo, huius constitutionis hodie nullum superesse usum, adeoque etiam in iure communi feudali iuris Longobardici praevalere dispositionem, quamvis non desint, qui contrarium tueantur *p)*. Constat enim, harum legum collectionum nullum nisi historicum esse usum, propterea quod et privata auctoritate compilatae et numquam in universa Germania in iudiciis observatae sunt. Iuris feudalis Longobardici vero auctoritatem nemo in dubium vocabit *q)*. Praeterea haec ipsa iuris Longobardici constitutio in plurimis Germaniae terris expressa confirmatione pollet, adeoque inductione licet incompleta usus illius demonstrari posset *r)*, quem etiam omnes recentiores Icti uno quasi ore affirmant *s)*. Et quae contra hanc sententiam adferuntur argumenta, non solum eam non destruunt, sed adhuc magis illustrent. Provocatio enim ad valorem tantum subsidiarium iuris Longobardici ita intelligenda est, ut huic iuri legibus provincialibus, non vero privatis veteribus legum collectionibus derogetur. Filios etiam olim in omnibus alienationibus feudorum consentire debuisse nihil probat, cum et hodie absque eorum consensu quaevis alienatio sit nulla *t)*. Quare nec diplomata hac de re in computum veniunt, nec praecidia vetera iuxta antiquum ius Germanicum formata, quia iis tot noviora praecidia contraria opponi possunt *u)*, et praeterea sententiae non ius ipsum constituunt, sed tantum applicationem ad factum demonstrant, quae, si perverse facta est, mutari debet. Neque etiam hoc affirmari poterit, hunc textum in iure communi Germaniae non esse receptum, quam totius iuris feudalis Longobardici receptio in genere, per se iam receptionem partis involvat; et contrarium defendentes hoc probare teneantur. Quae probatio ex antea allatis rationibus certe nunquam perfici poterit.

§ 17.

cc. effectus in utraque successione
αα. ratione allodii.

Quibus generatim praestructis iam transeundum erit ad quaestionem illam principalem controversam: Quatenus scilicet filius, secundum textum II. F. 45. patri in allodio et feudo simul succedens, teneatur ad suscipiendas

p) A LUDWIG in cit. diss. c. 6. §. 2. seq.

q) Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 30. 32.

r) Quas omnes ipse A LUDWIG l. c. c. 6. §. 4. collegit, eoque usum textus, quem negavit, probatum dedit; adde I. L. B. BOEHMER l. c. c. I. §. 15. not. *r)*.

s) Conf. instar omnium Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 140. vtr et filii tract. cit. c. I. §. 15.

t) II. F. 39. 55. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 253—266.

u) I. L. B. BOEHMER l. c. c. I. §. 15. not. *s)*.

endas obligationes a patre tertio debitas, eoque ad praestanda facta patris *v*)? Non moror diversis ICorum de hac quaestione sententiis, quippe quarum expositio et resolutio nimis me deduceret a proposito. Potius responsum ad quaestionem motam haece duobus momentis, quae evincere fas sit, absolvi posse, opinor: I. Vasalli filio in allodium et feudum simul succedenti incumbit, praestare non solum ex allodio omnes obligationes veras, licitas, non personalissimas patris, atque hinc solvere eius aes alienum, sed etiam ex fructibus feudi in subsidium creditoribus paternis, salvo tamen beneficio competentiae, satisfacere eum oportet. II. Facta vero patris, respicientia alienationem feudi, vel alias eiusmodi illicitas dispositiones ipsius feudi substantiae filius succedens praestare non obligatur *w*).

Quod ad prius attinet, sequenti modo quam luculentissime probari potest. Iuris romani non vilem auctoritatem esse in iure feudali constat *x*) et praecipue in iis casibus, in quibus identitas rationis et nexus obtinet *y*). Iam vero aeque evictum est, textum II. F. 45. filium in feudum et allodium simul succedentem ad onera et debita hereditaria obligatum iudicare, dum totam dispositionis rationem in imponenda hac obligatione positam esse patet, et per argumentum a contrario ex eo textu profluit *z*). Quid vero sub hoc onere hereditario comprehendi liceat, et quousque filium obliget, ex iure romano diiudicandum erit, quia textus onus hereditarium seu obligationes hereditatis allodialis feudali opponit. Comprehendit iam ius romanum sub onere hereditario omnes veras obligationes defuncti, quae non sunt personalissimae, nec contra ius prohibitivum *a*). Proinde etiam huc pertinet omne aes alienum a patre contractum, quum bona non intelligantur,

v) Licet ex instituto ordine totius huius commentationis hanc quaestionem ad alteram eius sectionem reservare debuissim, quia successio filii in utrumque est factum obligans, tamen ob connexitatem illam haec subiungere melius fore credidi, nec me vituperationem meritorum esse, speravi.

w) Cuius quidem sententiae auctores habeo III. I. L. B. BOEHMER de filio vasalli successore in feudum. AE. L. HOMBERGK ZU VACH in epistola ad diss. inauguralem sub eius praefidio habitam A LAPPE de patre vasallo liberis exheredatione vel inaequali feudi divisione ne iure longobardico quidem praediuicant.

x) II. F. I. 24. §. 9. 58. §. 5.

y) Perill. SCHNAUBERT in commentario ad Ius feudale §. 9.

z) Perill. NETTELBLADT in cit. diss. c. 4. §. 5.

a) L. 59. 87. 149. 175. §. 1. 177. de R. I. (L. 17.) L. 7. C. de liberali causa (VII. 16.) III. I. P. WALDECK Institutiones iuris civilis §. 449.

tur, nisi deducto aere alieno *b*). Obligat vero ius romanum heredem non solum quoad substantiam viresque hereditatis, sed etiam quoad ipsius heredis bona, ut defuncti obligationibus satisfaciatur *c*). Quum autem minime dubium sit, fructus feudi ad allodium filii vasalli referri, adeoque ad eius bona pertinere, dum beneficium feudale praecipue in dominio utili et usufructu consistit *d*); aequè evidens videtur, filium heredem patris obligatum esse, ad satisfaciendum patris obligationibus veris, licitis nec personalissimis, non solum ex bonis allodialibus defuncti, suisque propriis bonis, sed etiam ex fructibus feudi *e*). — Quod quidem ultimum a nonnullis Ictis in dubium vocari voluit *f*), quorum vero argumenta facile removeri possunt. Si enim credunt, textum hanc obligationem distincte non iniungere, eius contrarium ex antea peracta demonstratione satis elucebit. Quare opus non est, ut haec obligatio ex natura feudi antiqui proveniat, quum etiam ius romanum rem decidat, nec ius germanicum vel universale aliud fanciat, vel particulare ab hac sententia abhorreat, sed potius passim e. g. in Saxonia *g*) eam expresse affirmet. Ex iuris communis sententia ergo fructus feudales filii heredis creditoribus etiam obligantur *h*), salvo tamen beneficio competentiae, quod iure romano et ex natura feudi habet filius successor, uti infra mox pluribus ostendam.

§ 18.

ββ. razione feudi.

Quoad alterum momentum responsionis ad propositam quaestionem (§. ant.), quod scilicet filius patri in feudum et allodium simul succedens non teneatur

b) L. 39. I65. de V. S. (L. 16.)

c) L. 8. D. de acq. vel omist. hered. (XXIX. 2.) L. 10. C. de iure delib. (VI. 30.) L. 1. §. 1. D. de exc. rei vend. (XXI. 3.) L. 14. C. de R. V. (III. 32.) L. 24. C. de donat. (VIII. 54.)

d) II. F. 23. G. L. BOEHMERI princip. iur. feud. §. 344.

e) cf. I. L. B. BOEHMERI tr. de filio vasalli successore in feudum c. I. §. 12.

f) Vti novissime fecit III. POSSE, Ueber die Sonderung reichsständischer Staats- und Privatverlassenschaft §. 65. not. *e*), qui provocat ad NETTELBLADT diss. saepius laudatam, de successore ex pacto et providentia maiorum, ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sit, praestanda non obligato c. 3. Sed illius sententiam nimis extendisse videtur, dum hic vir de factis ultimi defuncti intuitu feudi, vel quae feudum ipsum concernunt, loquitur c. 3. §. 7. c. 4. §. 1. quin immo nostram sententiam confirmat c. 4. §. 5.

g) LAUHN von der Lehnfolge der Söhne in sächsischen Lehnen. §. 29. in SCHOTTS Jurist. Wochenblatt 3. Jahrgang n. 7.

h) PERILL, G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 140. ibique citati.

teneatur ad praestanda facta patris respicientia alienationem feudi, aut alias eius generis illicitas dispositiones ipsius feudi substantiae, hoc, inquam, pari modo probatum dari posse opinor, et quidem non una tantum via. Primum enim ipsae leges feudales omnem alienationem similesque dispositiones absque consensu domini directi et vasallorum dicunt ipso iure nullas ac invalidas ab initio *i*), quare pro non existentibus erunt habendae. Obligatio non existens in heredes non potest transmitti. Ergo etiam facta patris alienationem similesque feudum ipsum afficientes dispositiones spectantia filius heres praestare non necesse habet. — Porro ipsae leges romanae heredem ex factis defuncti eatenus tantum obligatum iudicant, quatenus haec sunt legitima, nec contra legem prohibitivam *k*). Alienationibus vero feudi, similibusque dispositioni talem obflare legem prohibitivam constat. Proinde heres nec eas ratas habere debet, sed iure sibi competenti uti potest *l*). — Denique etiam ex iure romano, dispositioni defuncti tantum ipsius et heredis propria bona sunt obnoxia *m*), non vero ea, quae ad neutra horum pertinent. Quum vero feuda et fideicommissa, in quibus datur successio ex pacto et providentia maiorum, et quae legi restitutionis sunt subiecta, bonis nec defuncti nec heredis adnumerari queant, sequitur, in iis etiam dispositiones defuncti locum non habere, nec heredem ad eas praestandas esse obligatum *n*).

Quae quum ita sint, atque haec argumenta luce meridiana clariora thesina defensam probent, fortassis, ut eo perfectius probatio absolveretur, nunc ad removendas rationes obstantes mihi esset progrediendum. Interim, quoniam viri illustres NETTELBLADT et I. L. B. BOEHMER *o*) hanc doctrinam

D 2

speci-

i) II. F. 39. 42. 52. II. F. 55. verbis: „alienationes illicitas hactenus perpetratas hac praesenti sanctione cassamus et in irritum deducimus, nullius temporis praescriptione impediende, quia quod ab initio de iure non valuit, tractu temporis convalescere non debet.

k) L. 55. D. de legatis I. (XXX.) L. II. 2. §. 3. eodem. Nov. I. c. I. pr. L. 27. D. de condit. instit. (XXIX. 7.)

l) Quod quidem luculentius demonstravit III. I. L. B. BOEHMER in tr. de filio vasalli successore in feudum c. 2. §. 3. seq.

m) vid. LL. cit. not. c).

n) Hoc argumento usus est Perill. NETTELBLADT in diss. de success. ex pacto et providentia maiorum ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sit, praestanda non obligato; ut et G. H. BRÜCKNER in diss. de dispositione parentum vasallorum inter liberos suos quoad feuda §. II. seq.

o) II. cc. adde etiam AE. L. HOMBERGK ZU VACH. f. resp. LAPPE diss. de patre vasallo liberis exheredatione vel inaequali feudi divisione ne iure longobardico quidem praediuante.

speciatim tractantes argumentis contrariis abunde satisfecerunt, non est, ut iis diutius inhaeream, qui tantum ab iis dicta repetere possem, quo tamen hanc commentationem nimis ampliarem. Itaque ad eorum luculenta provocare scripta sufficiat. Hoc unum tantum addere mihi sit licitum, quod, si in primo allato argumento dixerim, omnem alienationem similemque dispositionem esse ab initio nullam, hoc ratione filii ut heredis necessarii ita intelligendum sit, ut filio competat ius revocandi feudum alienatum, licet pretium refundere debeat, quod tunc ut heres allodialis sine causa tenet *p*).

§. 19.

Continuatio.

Iam si quaestio movetur, quinam casus sub prohibitis alienationi similibus dispositionibus, quas filius praestare non obligatur, intelligi debeant? res non adeo est decisa. Licet enim huc referatur translatio domini et constitutio hypothecae pignorisque *q*) ut etiam heredis institutio *r*); ideo tamen hoc in genere de quavis translatione iuris realis praedicari non poterit, quom servitutis impositio ipsi sit permessa *s*). Et quoniam usufructus ad species servitutis refertur, eaque tantum personalis, et fructus feudi ad allodium filii pertineant, patrem etiam in praedictum descendendum ut heredum necessarium, feudi usufructum extraneo constituere posse recte defenditur *t*). Quod adhuc magis confirmatur libertate testatori iure romano concessa, ut etiam res alienas, ipsiusque heredis valide possit legare, modo sciverit, rem esse alienam *u*). Si ergo pater testamento usufructum feudi constituit, opus est, ut filium aequè honoret ac oneravit *v*). Quod si non fecit, aut inter vivos usufructum constituit, filii etsi legitimam salvam habeant, tamen vivuntur beneficio competentiae. Ex his omnibus autem constabit, dispositiones patris, quae ipsius feudi substantiam concernunt, ut ratas habeant nullo modo obligari filios, sive testamento, sive inter vivos sint adornatae, licet ut heredes allodiales teneantur pretium feudi revocati, quod sine causa habent, restituere. Dispositiones vero patris, fructus feudi eiusque usum concernentes,

p) I. L. B. BOEHMER I. c. c. 3. §. 4.

q) II. F. 52. 55.

r) I. F. 8.

s) II. F. 8.

t) Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 263.

u) §. 4. Inst. de legatis. L. 39. §. 7. D. de legatis I. (XXX.) L. 25. C. de fidei commissis. (Vl. 42.)

v) I. L. B. BOEHMER I. c. c. 2. §. II.

eatenus filios tantum obligant, quatenus, si testamento factae, honorati sunt, nec aliqua lex prohibitiva adsit; et si inter vivos adornatae, quatenus iis alimentata filii in fraudem legis non sunt adempta. —

Ceterum quilibet, etiam me non monente, perspiciet, filio in allodium et feudum simul succedente, hac coniunctione iura successionis universalis et singularis non coalescere, nec successionem hereditariam fieri. Quod quidem in eo se exferit, quod ad aes alienum patris solvendum paratus filius vasallus feudum repudiare v. c. in gratiam proximi agnati, et allodium sine feudo habere potest *iv*). Nec minus evidens videtur, debita proprie feudalia semper a quolibet possessore feudi persolvi debere nullo habito respectu heredis allodialis, quum ut onus feudale ipsi feudo inhaereant, quare speciatim haec in computum non veniunt *x*). Haec omnia vero de iure communi tantum intelligenda esse satis apparet, nec dubitandum est, legibus particularibus vel ob singularem qualitatem feudorum statui posse contraria (†).

§ 20.

dd. restrictio per beneficium competentiae.

Quod vero beneficio competentiae fruantur filii, tam ex iure romano, quam praecipue ex natura feudi evinci potest. Iure romano militibus datum est beneficium competentiae, adeo ut condemnati eatenus tantum, quatenus facere possunt, cogantur solvere, et ratio haberi debeat, ne egeant *y*). Verum iam constat, vasallos militibus equiparandos esse, prout totius systematis feudalis fundamentum in praestatione fidelitatis et servitiorum militarium positum est. Quare non dubitari poterit, filios obaerati vasalli in feudo ipsi succedentes, tamquam vasallos eodem beneficio competentiae gaudere. — Quod vero argumentum tantum in feuda militaria quadrat et in non militibus deficit, ideoque sequens ex natura feudi depromptum argumentum fortasse praefendum erit, si primum ad constitutionem ususfructus et deinde ad ipsum aes alienum applicamus. Quum enim leges feudales omnem alienationem

D 3

*) HOMBERGK ZU VACH in epistola ad cit. diss. p. 46. I. L. B. BOEHMER c. 1. c. 1. §. 11.

*) Perill G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 314. MÖLLER l. c. c. 21. diss. 3.

(†) Exemplum praebent feuda Megapolitana, quae in subsidium acri alieno obligata sunt. cf. Projéct des Mecklenb. Lehnrechts Tit. VI. art. 5—7. apud LÜNGE in Corp. iur. feud. Germ. T. II. p. 1592. MÖLLER l. c. c. 16. diss. 7.

*) L. 6. pr. L. 18. 19. D. de re iudicata (XLII, 1.) I. H. BOEHMERI Introd. in Ius Digest. L. 42. T. I. §. 36.

nationem similesque dispositiones prohibent, addunt simul rationem, quod ob feudum alienatum vasalli servitia praestare non possent, dominus ea amittat et honor imperii minuatur *2*). Praeterea sanciunt, nihil in fraudem harum legum machinari vel sub colore investiturae seu alio figmento contra eas excogitari debere *a*). Quodsi vero pater in praesudicium filii successoris, totius feudi usumfructum constituere posset, ratio prohibitionis locum inveniret, quod scilicet filius vasallus servitia praestare non posset et in fraudem legis actum esset. Quare constitutio usufructus patri non aliter concedi poterit, quam alimentis filio successori salvis. Refertur enim haec constitutio quoque ad species alienationis *b*), et iura patris in feudum iis aequiparanda sunt, quae ex dominio ex tunc revocabili ius Romanum tribuit. Cum quo adhuc convenit, quod textus II. F. 8. servitutis valorem tamdiu tantum affirmat, quamdiu vasallus ipse feudum tenet, non vero descendentes simul expresse obligatos declarat. Et iure Germanico antiquo alimenta filio subministranda et sumtus ad praestationem servitiorum iam tali gaudebant favore, ut filiae non solum a successione accerentur, sed ne quidem dotem ex feudo haberent *c*). Licet etiam fortasse obiiceretur, rationem prohibitionis hodie cessare, quia usus servitiorum militarium deficiat; hoc tamen non in genere valebit, quum partim iis praestatio vel certi numeri eorumum militarium, vel ipsius militis instructi et armati, vel denique determinatae quantitatis pecuniae substituta sit, partim in sollempnibus occasionibus ipsa servitia aulica adhuc exigantur *d*).

At, nonne hoc beneficium competentiae quoque valebit in fructibus, qui creditoribus in subsidium obligati praedicantur? Certe in iis eandem limitationem producere videtur, ita ut scilicet filio successori alimenta salva manere

- 2*) II. F. 52. verbis: „ac ita omnibus exhaustis suorum seniorum servitia subterfugere; per quod vires imperii maxime attenuatas cognovimus, dum proceres nostri milites suos, omnibus beneficiis suis exutos ad felicissimam nostri numinis expeditionem nullo modo transducere valeant.“ II. F. 55. „unde, debita servitia amittebant, et honor imperii et nostrae felicitis expeditionis complementum minuebatur.“
- a*) II. F. 52. ibi: „vel aliquid in fraudem huius legis machinari tentaverit, pretio ac beneficio se caritutum cognoscat.“ II. F. 55. „ne tale (novae investiturae) figmentum vel aliud ulterius in fraudem huius nostrae constitutionis excogitetur, modis omnibus prohibemus.“
- b*) BRÜCKNER I. c. §. 12.
- c*) DE SELCHOW Elementa iuris germanici privati §. 319. (Göttingae 1787.)
- d*) Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 241. DE SELCHOW I. c. §. 117.

nere debeant *e*), quum etiam in subsidium tantum teneantur fructus, et alias patri facile in fraudem prohibita alienationis agendi facultas proponeretur, si loco alienationis ingens aes alienum contraheret, et fructus omnes futuros filii creditoribus assignare posset, quod idem esset, ac si feudum alienasset. Et haec restrictio adhuc eo magis confirmatur, partim quod republicae interest, conservare familias nobiles, quae pessumdarentur tali abusu fidei, ipsis textu II. F. 45. conciliatae et suadentis, ne tollatur haec dispositio *f*); partim quod haec interpretatio restrictiva naturae feudi, eiusque fini, sicut etiam toti systemati iuris feudalis Longobardici maxime est conveniens. Quare ea, quae supra (§. 17.) de obligatione filii ad satisfaciendum creditoribus paternis ex fructibus feudi tradidi, cum hac restrictione erunt intelligenda.

§ 21.

cc. exceptiones ab ipsa obligatione alterna referuntur.

Sunt vero nonnulli casus, in quibus liberi ab ipsa obligatione alterna feudum et allodium vel simul retinendi vel simul repudiandi liberantur, quos etiam recensere instituti ratio postulare videtur. Primus in ipso textu II. F. 45. continetur, si filius feudum et allodium repudians a domino, agnatis tamen consentientibus, quasi de novo beneficio investitur. Quae quidem exceptio praecipue in feudo novo vel in antiquo nullis agnatis existentibus proderit; horum enim consensus difficilis erit obtentu, nisi fortasse filius feudo iure antiqui concessio de novo investitur, id quod omnino licet *g*). Quod enim huic obicitur, hoc non licere in praesudicium creditorum *h*), non utique verum est, quum textus creditoribus tantum per indirectum faveat, repudiato feudo non ad creditores sed ad agnatos perveniente *i*). — Alter casus, quo obligatio liberorum alterna cessat, obtinet, si filius non simul est heres in allodio *k*). Quod quidem fieri potest, si est vel exheredatus vel praeteritus, vel in re certa tantum institutus, quia textus II. F. 45. totius hereditatis aditionem requirit, nec obligatio filii testamentum patris impugnandi existit. Huc vero non pertinet casus, quo nepos patre praemortuo, vel repudiata eius hereditate antequam successio patri delata est,

avo

e) D. G. STRUBEN rechtliche Bedencken T. I. Bcd. 6. LEYSER Sp. 664. m. 35.

f) I. L. B. BOEHMER l. c. c. I. §. 16.

g) DE BRAUN: Ob der Sohn das Lehn behalten und die väterliche Erbschaft fahren lassen könne? in SCHOTTS Jurist Wochenbl. 4. Jahrg. n. I. p. 29.

h) MOELLERI usus practicus distinct feudal. c. I. dist. 7. ibique citati.

i) I. L. B. BOEHMER l. c. c. I. §. 8.

k) SCHNAUBERT in commentario ad ius feudale §. 140. not. 2.

avo in feudum succedit. Quo facto avi hereditatem amplecti debet, eiusque creditoribus obligatur, licet patris hereditati se immiscere non teneatur *l*). Pariter etiam pater successorem in feudum in commodum filii vel repudiare, vel bona fide feudum refutare poterit; quo facto filius post mortem patris hereditatem repudiare potest, quia feudum non morte patris acquisivit *m*). — Tertia exceptio ab obligatione alternativa se exerit in simultanea investitura, quum hoc casu proprio iure et ex condominio ipsi competente succedat filius. Nec hoc aliquid mutat, quod simultaneam investituram aere alieno privato patris iam contracto acceperit *n*). — Quartus denique exceptus casus obvenit, si hereditas allodialis adeo locuples est, ut aeri alieno sufficiat. Tunc enim ratio legis cessat, nec creditorum interest, an filius hereditati allodiali se immisceat, quam locupletem filius non facile recusabit. Et si quis obiciat, agnatorum interesse, ut vtrumque vel retineat, vel repudiet, quia repudiatum feudum ad ipsos pertineret, huic quidem responderem; non in agnatorum favore legis rationem esse positam *o*).

§ 22.

ff. *usus cum beneficio inventarii*
 gg. *non usus in bonis avitis.*

Ad absolvendum eo perfectius hanc doctrinam non abs re erit, nonnullas adhuc paucis attingere quaestiones circa eam obvenientes. Prima erit: an et quatenus liberis liceat feudum et allodium simul cum beneficio inventarii retinere? Beneficio inventarii illis vti licere omni dubitatione carere videtur, quum leges feudales Longobardicae contrarium non sanciant *p*). Sed quosnam effectus hic usus producat, quodammodo est controversum. Interim amplectenda erit sententia, quae hoc casu quidem omnia iura et bona filii propria non obligata censet, attamen fructus feudi inde non liberatos indicat. Constitutio enim iuris feudalis plane everteretur, si fructus eam ob causam liberentur, quum beneficio inventarii idem obtineret filius, ac si feudum

l) Nec est iniusta extensio legis, vti de BRAUN l. c. affirmat. quum nepos et filius eodem iure utantur. L. 84. 201. de V. S. (L. 16.)

m) I. L. B. BOEHMER l. c. c. i. §. 19.

n) SCHNAUBERT l. c.

o) Spurias nonnullas ICtorum exceptiones exponit et refutat de BRAUN l. c. p. 32. seq. An praeterea casus, quod nullum existat allodium, cogitari queat, dubito, quum ad minimum vestimenta et alia suppellectilia necessaria feudo adnumerari non possint, et forsan nonnulli fructus feudi aderunt.

p) Perill. G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 313.

dum absque allodio retinisset, quod tamen absurdum esset *q*); et fidei, a tertio ob hanc filii obligationem patri datae, fraus fieret. Nec haec sententia eo infringitur, quod quidquid de feudo ipso valet, etiam de fructibus valere debeat, quum omnino haec distinctio quaedam admittenda sit, et aes alienum non ipsum feudum, bene tamen fructus, tamquam ad allodium pertinentes afficiat. Et si diceretur, filium ius fructus feudi percipiendi ut proprium habere, adeoque ipsi salvum manere, hoc tamen non sufficeret, ad producendam absurdam legisque rationi contrariam consequentiam. — An vero tunc ipsi proderit beneficium competentiae? Verum hoc esse utique videtur. Nam quatenus servitia ipsa praestanda vel adoha redimenda erogationem sumtuum a vasallo possulant, eatenus hi ut onus reale feudo inhaerens ante omnia sunt praefereendi, et non secus ac ipsum debitum feudale cetero acri alieno praebunt, quod tantum in subsidium ex fructibus persolvi debet. Et quoniam vasallus servitia praestare nequit, nisi alimenta ipsi subministrantur, quae ipsa beneficii competentiae natura requirit *r*), me quidem iudice non est, cur vasallo qua tali non ut heredi alimenta ob beneficium inventarii denegari possint, quum hoc magis ut favor quam ut odium iuris considerandum sit *s*).

Altera huc pertinens quaestio erit: an textus II, F. 45. in fideicommissis familiae vel bonis avitis valeat? Quod quidem prorsus negandum est. Neque enim obligatio possessoris ad restituendum descendantibus, neque modus succedendi, feudali par, hanc extensionem defendere poterit, multo magis quod lex feudalis ipsa est singularis, immo poenalis *t*), et tantum de feudis loquitur. — Sed fac, feuda quaedam antiqua qualitatem fideicommissariam accepisse consentientibus domino et agnatis, nonne tunc licebit filio, feuda fideicommissaria absque allodio retinere? Res certe dubia est. Mihi quidem arridet sententia negans, quia bonorum qualitas feudalis est principalis, fideicommissaria vero tantum accessoria, nec ideo feudum desinit esse feudum *u*). Praeterea ageretur in fraudem creditorum, quod tamen leges vetant *v*). Nec iniusta haec est explicatio legis, qua ad feudum, non vero ad fideicommissum applicatur *w*). § 23.

q) I. L. B. BOEHMER I. c. c. I. §. 13.

r) I. H. BOEHMERI Introd. in jus Digest. L. 42. T. I §. 35.

s) III. I. P. WALDECK Institutiones iur. civ. §. 450. 452.

t) DE BRAUN I. c. p. 20. seq. DE LUDEWIG in diss. cit. c. 7. §. 7.

u) E. I. F. MANTZEL diss. de fideicommissi familiae qualitate feudo superaddita posit. 9.

v) tor, tit. D. quae in fraudem creditorum facta sunt, ut restituantur (XLII. 9.)

w) Contrarium tuetur DE BRAUN I. c. p. 25. seq. ast, uti ex his apparet, absque sufficientibus rationibus.

§ 23.

hb. applicatio in feudis imperii deficiens.

Denique adhuc superest, ut de applicatione textus II. F. 45. ad feuda imperii pauca disseramus. Qua in re quidem fateor, diu me ancipitem tenuisse rationes, quae ab utraque parte ad confirmandum vel negandum textus usum in feudis imperii proferuntur. Iam vero non possum non adfentiri sententiae, quam inclytus huius Academiae Ordo Iuris Consultorum iterata vice veram esse iudicavit *x*), cuiusque rationibus me convictum sentio, textum nempe Longobardicum ad feuda imperii maiora, superioritate territoriali praedita, applicari non posse, in minoribus vero obtinere, quum eodem cum feudis privatis gaudeant iure. Consequentia enim a feudis privatis ad maiora imperii trahi nequit, quia haec multum ab iis differunt, tam quod in his princeps adest ob commodum provinciae, privata vero feuda data sunt in commodum vasalli *y*), quam quod status imperii tali gaudent autonomia, praecipue in doctrina de successione, ut huic, legibusque antiquis et observantiae Germaniae renunciasse censei nequeant, nisi hoc aperte eluceat ex pactis vel observantia contraria *z*). Satis enim constat, semper, ex quo iura peregrina in fora Germaniae irrepserunt, curasse familias illustres, ut hanc autonomiam et vetera propria iura et consuetudines servarent (†). Adfunt vero leges Germaniae antiquae, quae liberos ab obligatione, retinendi feudum et allodium simul, liberant *a*), quas olim etiam obtinuisse probant vetera praecidia *b*), nec quibus, etsi postea contrarium iudicatum sit, ideo in feudis imperii maioribus derogatum est, partim quia ex ignorantia iuris Germanici provenerunt hae decisiones contrariae, partim quia non ipsum ius constituunt, sed tantum iuris ad factum ostendunt applicationem, quae minus recte facta utique reformanda est. Ex hac ratione etiam patet, quare olim vasalli in omnibus dispositionibus de ipso feudo eiusque fructibus con-

sentum

- x*) Perill. I. S. PÜTTERI Auserlesene Rechtsfälle T. 2. P. 3. resp. 220 n. 35. pag. 656. REINHARTH Observationes ad Christinaei decisiones Vol. 1. obs. 52. p. 128 seq.
- y*) Ill. A. F. H. Posse Ueber die Sonderung Reichständischer Staats- und Privat-Verlassenschaft §. 65. p. 209.
- z*) Perill. I. S. PÜTTER in primis lineis iuris privati principum §. 4. 66.
- (†) Perill. PÜTTERI Historische Entwicklung der heutigen Staatsverfassung des Deutschen Reichs. Tom. I. pag. 182.
- a*) Jus provinc. Saxon. L. 2. art. 9. 21. Jus feudale Sax. art. 58. Jus feud. Alemann. art. 98. (edit. min. Senckenb.)
- b*) Apud DE LUDEWIG in diss. de obligatione successoris in principatus et clientelas c. 7. §. 5. 6.

sentium filiorum requisiverint, ut, quos lex tamquam heredes necessarios non obligaret, tamen teneret pacti religio. Certe igitur haec sententia aequitate consentanea praefenda est, propterea quod alias subditi plerumque cogentur ad solvendum aes alienum principis, ipsis non consentientibus, immo invitis, contractum *c*); et filius successor maiori parte reddituum ipsi ex pacto et providentia maiorum competentium privaretur, quod omnino intentioni primi acquirentis adversatur *d*). Et licet ei beneficio competentiae subveniretur, tamen hoc est flebile beneficium, nec dignitati principis respondens. Praeterea constitutio textus II, F. 45., ut repudiata hereditate paterna feudum ad agnatos pertineat, adeo repugnat omnibus principis iuris succedendi in feuda imperii maiora, ut certe nemo sit, qui affirmet, filium principem ideo principatu esse multandum, quia heres allodialis patris existere nolit, et proinde nihil obstat, quo minus feudum absque allodio retinere possit *e*).

Eoque minus ad Status I. S. R. G. indistincte extendi poterit necessitas filii successoris ad suscipiendas obligationes patris, quum dari possit territorium avitum, cui nulla feuda intermixta essent *f*). Nec obstat, ius feudale in Germania receptum, et in feudis imperii non omni auctoritate destitutum esse, quum partim haec receptio sit subsidiaria, h. e. deficientibus aliis legibus domesticis, quae in feudis imperii maioribus non deficient, partim eateenus tantum valeat, quatenus feudorum natura genuina non repugnat, aut iura specialia, quae utique longe alia sanciant. Nec minus obici poterit, fidem principis minui, quippe quam in praeiudicium successoris iusto latius extendere iniquum foret *g*) et cui talis restrictio fidei non maiori dedecori esse potest, quam si pro prodigo declararetur *h*). Ita etiam dici non poterit, creditoribus fraudem fieri, si solvitur iis, propterea quia allodialis defuncti sufficit, quum alias creditoribus, qui in privato concursu nihil accipiunt, quoque fraudem fieri, dici posset *i*). Nec inde argumentum desumi poterit, quod

E 2

c) III. POSSE I. c. p. 210.

d) PERILL. I. S. PRÜTZER Rechtsfälle I. c. n. 43.

e) Aequitate huius sententiae commoti, iam olim nonnulli Icti rationem liberandi filium principem ab obligatione altera quaesiverunt vel in successione ex pacto et providentia majorum, vel in fideicommissaria qualitate bonorum, vel in primogenitura, vel in maioratu, vel in defectu consensus Statuum seu Imperatoris. Quibus omnibus vero opus non est, simulac patet, textum Longobardicum in feudis imp. deficere. cf. DE LUDWIG I. c. c. 7. §. 6. seq.

g) POSSE I. c. p. 210.

h) DE LUDWIG I. c. c. 7. §. 9.

i) POSSE I. c.

quod in omnibus fere territoriis allodia feudis sint intermixta; quoniam priora plerumque sunt avita, in quibus proinde successio singularis locum habet; et praeterea nobis tantum de necessitate ambo simul retinendi sermo est.

SECTIO II.

De obligatione liberorum ad praestanda facta parentum mediate ex facto ipsorum accedente,

§ 24.

A. Generalia quaedam proponuntur a. de obligatione ipsa mediata.

Enucleata nunc et enumerata obligatione immediata liberorum ad praestanda facta parentum, transeundum erit ad obligationem eorum mediatam, quam quidem eam intelligo, quae adest ob accedens liberorum factum ad obligationem parentum iam existentem. Quae in re vero, quum liberorum illustrium obligationes in nonnullis capitibus differant ab iis, quae inter privatos obtinent, merito eas separamus, posteriores primum enucleaturi, quia generaliora iis constituuntur principia. —

Liberorum igitur accedens factum quoniam vel in successione, vel in pacto, vel in alio quocunque facto consistere potest, satis apparet, hanc obligationem praecipue ad haec tria redire capita, de quibus singulis nunc sigillatim erit agendum. Interim liceat, ea iterum memoriae commendare, quae supra (§. 2. 3.) ad constituendum statum quaestionis notavimus, et quae haec repetere superfluum videtur. — Ceterum me in reprehensionem non incursum spero, si in sequenti disquisitione generaliora tantum huius doctrinae principia paucis attingam, ita tamen, ut in primis ad ius tertij respiciam. Nec inutile forsitan erit, antea quaedam in genere de liberorum facultate sese obligandi pro parentibus praelibare.

§ 25.

b. de facultate liberorum sese obligandi pro parentibus.

Iam vero in quaestionem: an et quatenus liberi se obligare queant ad praestanda facta parentum? generatim inquirenti mihi sequentia observanda videntur principia. In patria potestate constituti et minores nullo modo sua bona absque patris consensu obligare possunt *k*). Cuius thesios rationem ita

k) arg. L. 2. C. de castr. peculio (XII. 37.) L. 9. D. de O. et A. (XLIV. 7.)

ita dari posse credo. Quum negari nequeat, patriae potestatis vim in liberos multo maiorem esse, quam vis tutelae vel curae, etiam concedendum erit, facultatem sua bona obligandi liberorum suorum non laxiorem esse posse, quam emancipatorum et sui iuris factorum, qui sub tutela vel cura sunt. Hos vero constat, (id enim ut alterum decisionis principium considerari poterit,) absque auctoritate tutoris, vel consensu curatoris sua bona obligare nequire *l*). Nec quidquam refert, utrum haec obligatio sit principalis an accessoria, quum in genere leges vetent, ne obligentur aliter quam cum tutoris auctoritate. Eximendus erit praeterea alter scrupulus: an non exceptio ab his regulis adsit in peculio castrensi et quasi castrensi, quippe cuius plenum dominium est penes filiumfamilias et in quo est instar patrisfamilias *m*). Sed hoc tantum de filiofamilias maiore intelligendum erit, quum generalis legum dispositio nullas admittat exceptiones, et praeterea hoc privilegium militare raro in filiofamilias minore obveniet, quum teste DE SELCHOW *n*) ipsa peculia castrensia et quasi castrensia sint rarissima. Deneganda ipsi etiam ipsa facultas de his peculii disponendi non ut filiofamilias sed ut minori. Quod est testamentum de iis condere potest, referendum est ad privilegia militaria, nec ceteris dispositionibus equiparandum, quia in iis laesio metui nequit. Praeterea haec sententia adhuc magis confirmatur SCto Macedoniano, quod omne mutuum filiofamilias prohibet, nec quidquam in eius fraudem fieri permittit *o*), adeo, ut ne iurata quidem eius renunciatio valeat *p*). — Simili modo nec suam personam impubes solus obligare potest, quum tutor primario personae sit datus *q*).

Quoniam etiam iure Germanico hodierno omnem differentiam tutelam inter et curam cessare recte defenditur *r*), et per consequentiam omnis differentia inter pupillos et minores sublata dici potest, etiam de persona minorum in genere hoc affirmandum erit, et iis non concedi debebit facultas se ipsos ad factum praestandum obligandi. — Quid ergo, si minores filiofamilias

E 3

lias

- l*) pr. §. 1. Inst. de auct. tut. L. 28. pr. D. de pactis (11. 14.) L. 9. pr. D. de auctorit. tut. (XXVI. 8.)
- m*) pr. Inst. Quib. non est permitt. test. fac. L. 6. pr. C. de bonis quae liberis (VI. 61.)
- n*) in Elementis iuris germanici privati §. 372.
- o*) L. 3 §. 3. L. 7. pr. D. de SCto Macedon. (XIV. 6.)
- p*) G. D. STRUBENS rechtliche Bedenken. T. 1. Bed. 156.
- q*) §. 4. Inst. Qui test. tut. dari possunt. L. 12. 13. 14. D. de test. tutela (XXVI. 2.)
- r*) Ordinatio politicae imperii de 1548. tit. 31. de 1577. tit. 32.

lias se pro parentibus obligare velint? Opus erit, ut pater, quia ceu tutor legitimus auctor non fieri potest in rem suam, filio ad hunc actum emancipato curatorem petat, legibus hoc permittentibus *s)*; qui curator tamen consensus suum non nisi interveniente cognitione et decreto magistratus impartiri poterit. Idem etiam valere de minore sui iuris facto, quamdiu sub tutela est, nemo dubitabit. Liberi vero maiores, siue sint in potestate patris, siue sui iuris facti, sane absque controversia facta et obligationes parentum suscipere poterunt, licet, quamdiu non heredes exsiterint, tantum ratione peculii et in quantum facere possint teneantur *t)*. Si ergo in sequentibus de obligatione liberorum ad praestanda facta parentum ob accedens ipsorum factum sermo erit, semper ea qualitas erit intelligenda, ut vel sint maiores, vel ut minores auctoritatem tutoris vel consensum curatoris adhibuerint *u)*.

§ 26.

- B. Specialia facta enumerantur, quae
I. inter cives consistunt
a. in Successione *α*. pactitia.

Quibus praestructis nunc accedam ad primum iuris communis civilis modum se obligandi, qui adest in successione. Quae quoniam hodie deferuntur vel pacto, vel testamento, vel lege, de singulis iam videamus. Quamvis enim Romani pacta de futura successione paciscentium summo odio prosecuti sint, et tantum pactum de hereditate tertii eo consentiente admiserint *v)*; tamen illa Germani et olim permiserunt et hodie permittunt *w)*. Pacta igitur parentum de futura sua liberorumque successione in propria bona, ut talia liberis quidem nihil oneris imponunt, quum in regula pacta tertium non obligent *x)*, sed ratione liberorum naturam dispositionis parentum inter liberos induunt, quam quolibet modo declaratam absque ullis solemnitatibus liberos servare iubent leges *y)*, ideoque ad testamentariam successionem erunt referenda eiusmodi pacta.

Quae

- s)* § 2. Inst. de curatoribus. LEYSSER sp. 21. m. 5.
t) L. 9. C. quod cum eo (IV. 26) L. 10. §. I. D. de fideiussor. (XLVI. 1.)
u) Exceptos casus, quibus minor absque curatore obligatur, versionem nempe et delictum, quidem non ignoro, sed prioris supra (§. II.) mentionem feci, et de delicto infra agam.
v) L. 6. 19. 30. C. de pactis (II. 3.)
w) DE SELCHOW Elementa iur. germ. privati §. 304. et 502.
x) L. 74. de R. I. (L. 17.) L. 12. pr. de pollicitat. (L. 12.)
y) L. 26. C. familiae erciscundae (III. 36.) Nov. 107. pr.

Quae vero liberi cum ipsis parentibus vel tertio de futura successione in bona parentum legitimo modo inierunt pacta, eos omnino obligant, quum indistincte hodie omnia pacta licita valeant 2), licet minoribus laevis restitutione in integrum succurratur. Si ergo tali pacto certis bonis qualitas avitorum data est, et in se receperunt liberi, eadem absque onere descendentes suis relinquere, non solum ipsi tenentur promissis stare, sed etiam eorum descendentes, qui inde ius acquirunt, simul obligantur, illud pactum instar legis servare. Bona ex pacto et providentia maiorum, quae inde oriuntur, singularem eam nanciscuntur qualitatem, ut liberae dispositioni possessoris sint exempta, ideoque nec dividi, nec aere alieno onerari possint. Singularis in iis obtinet successio, in iure quaesito fundata, quod nemini invito auferri potest, quare etiam successor hicce singularis facta antecessoris praestare non obligatur a). Quum iam liberi in haec bona succedere queant, a paterna hereditate ipsis licet se abstinentibus (§ 22.), consequens est, ut, si non succedant, non necesse habeant, praestare obligationes parentum, qui non fuerunt primi acquirentes, intuitu bonorum avitorum, licet iis etiam onus incumbat, eadem descendentes suis libera relinquere, et excepta sint ea debita parentum, pro quibus etiam bona ex pacto et providentia maiorum obligantur. Qualia adsunt 1. ex versione 2. ex concessione primi acquirentis 3. ex consensu omnium, quorum interest 4. ex accedente confirmatione superioris boni publici causa b). — Quum etiam hodie tertio ex pacto ab aliis invito ius et actio proveniat, si quid in eius gratiam alter paciscentium promiserit c), omnino liberi ex pacto cum parentibus de successione invito conveniri poterunt, si in eo facta parentum praestare, vel etiam hereditati se immiscere promiserint. Ceterum constat, pacto parentum liberis legitimam gravari non posse d), quod inter se vel cum exteris inierunt.

§ 27.

2) Perill. I. P. WALDECK Institutiones iuris civilis §. 599.

a) Perill. DAN. NETTELBLADT in diss. de Successore ex pacto et providentia maiorum, ad facta ultimi defuncti, licet eius heres sit, praestanda non obligato, I. H. BOEHMER diss. de fundamento pactorum familiae ad fideicommissa inclinantium c. 2. §. ult. DE SELCHOW l. c. §. 432.

b) NETTELBLADT l. c. c. I. §. 5 — 8.

c) arg. L. 9. §. 8. D. de rebus cred. (XII. 1.) L. 20. §. 1. D. de acq. rer. dom. (XLI. 1.) L. 3. C. de donat. sub modo (VIII. 55.) I. H. BOEHMERI diss. de iure ex pacto tertii quaesito c. I. §. 24. MEVIUS P. 4. dec. 112.

d) arg. L. 19. C. de don. ante nupt. (V. 3.) STRYCK de success. ab intest. diss. 8. c. 5. §. 18.

§ 27.

B. testamentaria.

γ. ab intestato.

Iam quae de obligatione liberorum ex successione testamentaria et ab intestato, seu universali, profluente essent tractanda, adeo nota sunt, ut eorum enarrationi in totum superfedere possem, nisi plena thematis tractatio ea saltem paucis attingere postulare. Sufficiat ergo generalia huius doctrinae delibasse. Concesso beneficio abstinendi ab hereditate paterna liberati sunt liberi a necessitate suscipiendi onera hereditaria, hinc praestandi facta parentum, eorumque observandi dispositiones e). Testamentum vero agnoscens, hereditatque se immiscens obligatur indistincte ad praestanda omnia facta licita testatoris, et ad satisfaciendum omnibus eius obligationibus non personalissimis et dispositionibus, quas leges et iura patri permiserunt f). Attamen in hac obligatione nonnulla iis beneficia subveniunt, quibus tam contratestamentarias determinaciones, quam contra creditores paternos sese tueri possunt. Contra priores iis enim prodest, quod iis ad minimum legitima titulo honorabili absque ullo onere relinqui debeat, licet quodammodo cautela Socini onerari possit g). A fideicommissis iis iniunctis detrahunt insuper Quartam Trebellianicam ex constitutione iuris canonici h), etsi prohibitio iuris romani deducendi Quartam Falcidiam nondum abrogata adhuc valeat i). Contra creditores paternos vero beneficio inventarii se defendere possunt, ne ultra vires hereditatis obligentur k).

Ex delicto parentum liberis etiam nulla poena corporalis infligi potest, licet poenam aere luendam subire teneantur, si lis cum defunctis iam fuit contestata, vel poena ipso iure est commissa, vel delictum denique tale est, ex quo semperheres tenetur (†). Lenitudinem iuris Romani, ut heredes ex delictis

- e) L. II. 12. 57. de A. vel O. H. (XXIX. 2.) Perill. G. L. BOEHMERI diff. de suo herede ab hereditate se abstinente, in Elect. iur. civ. T. I. p. 94.
 f) L. 59. 37. de R. I. (L. 17.) L. 8. pr. de A. vel O. H. Nov. I. c. I. L. 55. L. 112. §. 3. de legatis I. (XXX.)
 g) I. H. BOEHMERI Introd. in ius Digest. L. 5. T. 2. §. 2. seq.
 h) c. 16. 18. X. de testamentis (III. 26.) Perill. G. L. BOEHMERI diff. de liberis fideicommissis oneratis §. 17.
 i) L. 10. L. 11. §. 5. L. 87. §. 5. L. 91. D. ad L. Falcidiam. (XXXV. 2.)
 k) L. ult. C. de iure delib. (VI. 30.) MEVIUS P. I. dec. 39. 40.
 (†) L. 2. D. ad L. Jul. repetund. (XLV. 11. II.) L. 20. D. de accusat. (XLV. 11. 2.)

licis defunctorum ad satisfactionem privatam eatenus tantum obligarentur, quatenus exinde locupletiores existerent (††) mutavit rigor iuris Canonici, faciundo, illos teneri ad plenam satisfactionem quoad vires hereditatis illud permittant (†††). Ceterum vero liberos sancte observare oportet omnia, quae parentes, quorum heredes sunt facti, disposuerunt. Indubitatum inde est ius patris in bona acquisita, vi cuius perpetuum omnium descendantium successione determinare, et bonis qualiteram avitorum dare potest *l*). Quo facto eadem omnia de iis valent, quae de pactitiis bonis avitis exposui (§ ant.). Si vero liberi in bona avita et hereditatem parentum, qui non fuerunt primi acquirentes bonorum avitorum, simul succedant, oritur quaestio, quasnam obligationes liberi suscipiant? Et respondendum erit, eadem de iis valere, quae supra (§ 18—20.) de successione simultanea in feudum et allodium praedicavi. Facta nempe parentum, ipsa bona avita respicientia, praestare non tenentur, quoniam parentibus de iis disponere non licuit, quia nec ad ipsorum nec ad heredis propria bona pertinent *m*). Obligationibus vero ceteris parentum non solum ex hereditate, sed etiam in subsidium ex fructibus bonorum avitorum, quippe ad bona propria heredis pertinentibus, satisfaciendi onus iis incumbit. Adest vero hoc casu, si parentes bona avita et noviter acquisita simul reliquerunt, ingens differentia a simultanea successione feudali et allodiali, partim in facultate liberis competente alterum absque altero retinendi, (§ 22) partim in effectu, quem proinde habet beneficium inventarii, ut adeo fructus bonorum avitorum non obligentur aeri alieno hereditario, quum filius eos non ex hereditate patris, sed iure proprio percipiat. Quae determinatio etiam non pugnat cum principiis supra expositis, (§ 17.) quoniam non adest lex, textui II. F. 45. similis, in cuius fraudem agitur, si beneficio inventarii fructus bonorum avitorum liberantur. Proinde haec consequentia omnino principiis successionis ex pacto et proventia maiorum est congrua, quum in hac quaestione duplicis successionis respectus haberi debeat, qua liberi ut heredes et successores singulares gaudent.

Quod tandem ad liberos ab intestato succedentes attinet, vulgari hereditate iure censentur, indeque eos parentum quodvis factum, obligationes non personalissimas producens, praestare oportet, si tantum a successione speciali in bona avita recedis, quippe quae licite obligari nequeant. Tertium vero extraneum, ex hoc fundamento contra liberos agentem, ante omnia probare

(††) L. un C. ex delictis defunctorum quantum (I V. I 7.) L. 5. pr. D. de calumniar. (III. 6.)

(†††) c. 5. X. de raptoribus (V. I 7.) c. 9. X. de usuris (V. I 9.)

l) DE SELCHOW Elementa iur. germ. priv. §. 432.

m) NETTELBLADT in cit. diss. c. 3. §. 8.

bare, necesse est, liberos parentum sese immiscuisse hereditati, et hoc vel verbis vel facto declarasse, quum omnis hereditatis aditio factum supponat, quod etiam in liberis adeste debet.

§ 28.

b. in pacto

a. principali.

Alterum factum, quo liberi se obligare possunt pro parentibus, quaerendum erit in pacto. Quum vero omnis actus, quo quis alienam suscipit obligationem, dicatur intercessio *n*), quae mulieribus est prohibita, sequitur, solos filios in regula parentum obligationem pacto participare posse, quum expressa lex filiabus hoc interdicit *o*). Sed quia mulieres omnino huic beneficio valide renunciare possunt, etiam absque iuramento *p*), quippe quod in renuntiatione *Auth. Si qua mulier* tantum requiritur, et praeterea nonnulli casus adfunt, in quibus usus S^Cti Vellejani deficit *q*), affirmandum erit, filias etiam hodie parentum obligationes suscipere posse, modo huic S^Cto renuncient, vel adfit casus lege a S^Cto exceptus. Renuntiatione ergo facta a filiabus, equiparandae hae erunt filiis, indeque in genere etiam de obligatione liberorum, pacto pro parentibus suscepta, nunc agere licebit.

Quum vero intercessio fieri queat, vel pro nova, vel pro veteri obligatione, et posterior iterum vel principaliter vel accessorie *r*), hanc divisionem melioris ordinis gratia in sequentibus servare iuvabit. Pro nova obligatione parentum intercedunt liberi, si ab initio se constituunt reos, et ipsi in gratiam parentum contrahunt. Quod ut liberis liceat, eosque obliget, nemo dubitabit, si tantum legitimo modo fecerint, h. e. si minores fuerint, adhibito consensu curatoris, et filiabus S^Cto Vellejano renunciantibus *s*). Quod posterius vero opus non est, si statim contractum impleverunt, solvendo promissa vel tradendo vendita *t*), licet omnibus minoribus laesis ob minoritatem succurratur restitutione in integrum. Et si liberi principaliter novum debitum contrahunt, in genere quidem omnia erunt observanda, quae, si minores sunt, in omni alienatione requiruntur *u*), tamen filiae etiam absque

n) L. 8. §. 1. D. ad S^Crum Vellej. (XVI. 1.) L. 1. et 4. C. eodem (IV. 29.)

o) L. 8. C. ad S^Crum Vellej.

p) STRYCK de Cautelis Contractuum S. 2. c. 6. §. 3.

q) I. H. BOEHMER Introd. in Jus Digest. L. 16 T. I. §. 7—16. HELDFELD Jurisprudentia forensis. §. 924 et 927.

r) I. H. BOEHMER l. c. §. 2.

s) L. 8. §. 14. D. ad S^Crum Vellej. L. 32. §. 2. D. de receptis (IV. 8.) L. 1. §. 1. D. de conf. pec. (XIII. 5.)

t) L. 4. L. 9. C. ad S^Crum Vellej. (IV. 29.)

u) L. 4. C. de praediis et rebus minorum (V. 71.)

que renunciacione S^CTi Vellejani valide obligantur, modo ne in gratiam parentum se contraxisse confessae sint *v*), et maiores regulariter absque sollemnitatibus tenentur. — Veterem vel jam existentem obligationem parentum privative suscipiunt liberi expromissione, qua prior obligatio perimitur et parentes liberantur *w*). Quae si cum delegatione coniungitur, consensum creditoris et delegati requirit *x*) et revera tunc nihil aliud agitur, quam vt parentes creditore consentiente liberos sibi substituunt, et hi suo consensu debitum paternum agnoscant, eoque parentes liberent. Expromissione vero, quae sine delegatione fit, et heic in facto consistit, quo liberi ipsi debitum parentum praestare promittunt, vel parentum loco litem contestantur *y*), parentes etiam ignorantes et inviti liberantur *z*), quum etiam pro invitis solutio fieri possit; et omnis obligatio in liberos transit, adeo, vt ne parentes quidem conveniri queant, si liberi non sunt solvendo *a*). Interim etiam in expromissione, quippe ad intercessionem pertinente, filiarum renunciacione S^CTi Vellejani opus erit.

§ 29.

B. accessorio.

Pro iam existente obligatione parentum liberi vario modo accessorie intercedunt, quo praecipue id agunt, vt creditori parentum maiorem praesent securitatem, dum se ex eadem causa, qua parentes, vel subsidiarie vel alio modo obligant, manente interim parentum principali debito.

Quod quidem perficere possunt: I. fideiussione et constituto debiti alieni. Ambo enim pacta hodie in essentialibus non amplius differre, affirmant DD. *b*) licet adhuc hodie in duriorem causam se obligans, vel aliud pro alio promittens, constituendo hoc fecisse credatur, et filia intercessionem post biennium repetens exinde etiam absque renunciacione S^CTi Vellejani obligetur *c*). Quae differentia eo magis obtinet, si beneficiis *L. ult. C. de constituta pecunia* (IV. 18.) renunciaverit. Liberis vero permissum esse pro parentibus fideiubere, plane extra omnem controversiam est positum *d*), quum ne quidem interfit, vtrum filius sit sui iuris, an adhuc in patria potestate, quin immo „si filiusfamilias fideiusserit, cesset S^CTum Macedonianum, nisi in

F 2

v) L. 2. C. ad S^CTum Vellej. L. 8. §. 14. D. eodem (XVI. 1.)

w) L. 1. L. 8. in f. D. de novat. et delegat. (XLVI. 2.)

x) L. 1. L. 6. et 7. C. de novat. (VIII. 42.)

y) L. II. D. de novat. L. 23. D. de solut. (XLVI. 3.)

z) L. 8. §. 5. in f. D. de novat. L. 23. D. de solut.

a) L. 3. in f. C. de novat.

b) I. H. BOEHMERI Introd. in Jus Digest. L. 13. T. 5. §. 3.

c) I. L. F. HOEPFNERI Commentarius ad Institutiones §. 848.

d) L. 10. §. 2. D. de fideiussor. (XLVI. 1.) L. 8. C. ad S^CTum Vellej. L. 9.

C. quod cum eo (IV. 26.)

„in hac ipsa fideiussione color sit quaesitus“ *e*). Minoribus vero laeſis contra hanc fideiussioneſubvenitur reſtitutione in integrum *f*). Filiis etiam hypotheticam neceſſitatem incumbere, parentes carceri iucluſos fideiussione liberare, supra (§ 14.) pluribus demonſtravi. Et iis quoque beneficia fideiussorum competere, non videtur dubium, quum nulla lex prohibitiva, vel ratio contraria adſit. —

Porro liberi pro parentibus intercedere poſſunt II. Mandato *g*). Si nempe ut mandatarii vel inſtitores parentum egerunt, omnino ob id, quod per eperunt, poterunt conveniri, nec filiisfamilias prodeſt S^Crum Macedonianum, ſi ut inſtitores pecuniam acceperunt *h*). Si vero parentes ex liberorum mandato praeter verſionem egerunt, etiam ut mandantes obligantur ad praestanda, quae parentes ex eorum mandato egerunt *i*). —

Simili modo liberis incumbit obligatio accessoria pro parentibus III. defensione. Non ſolum enim cauſſam parentum abſque mandato expreſſo ſuſcipere poſſunt, quum habeant praesumptum mandatam *k*), ſed hoc factum etiam accessorie pro parentibus obligantur, quoniam defenſio involvit interceſſionem *l*). Quod ſe praecipue in eo exſerit, quod ſuſcepta defenſione etiam iudicatum ſolvi ſatisdare cogantur *m*). Idem etiam dicendum erit de compromiſſo, quippe quod alterius nomine factum etiam interceſſionem efficit *n*). —

Ceterum etiam dubitari nequit, liberos ſe pro parentibus obligare poſſe IV. quibusvis pactis adiectis, quo creditori maior ſecuritas praestatur, et tertius in gratiam unius paciscentium aliquid promittit. Ita poterunt res ſuas pro parentibus pignori dare vel hypotheca onerare *o*), vel poena conventionali ſe obſtringere, ſi parentes non implerent contractum, et quae his ſunt ſimilia. Filias vero ſicut in omni interceſſione, ita etiam in his accessoriis ſemper oportere S^Cto Velleiano renunciare, quilibet perſpiciet.

§ 30.

γ. correali.

Ad modos, quibus liberi poſſunt obligari ad praestanda facta parentum, quoque referenda eſt correalis obligatio, qua parentes et liberi in ſolidum

- e*) L. 7. pr. D. de S^Cto Macedon. (XIV. 6.) L. 3. §. 5. D. de peculio (XV. 1.)
- f*) L. 7. §. 3. de minoribus (IV. 4.) L. I. C. de filioſam. minore (II. 23.)
- g*) I. H. BOEHMER l. c. L. 16. T. I. §. 2.
- h*) L. 7. §. II. D. de S^Cto Macedoniano (XIV. 6.)
- i*) L. 10. §. 5. L. 40. D. mandati (XVII. 1.)
- k*) L. 35. D. de procuratoribus (III. 3.)
- l*) L. 2. §. 5. D. ad S^Crum Vellejanum (XVI. 1.)
- m*) L. 14. D. qui ſatisdare cogantur (II. 8.)
- n*) L. 32. §. 2. D. de receptis (IV. 8.)
- o*) HELFFELD Iurisprudencia forenſis §. 920.

dum tenentur, ad solvendum idem debitum. Licet enim noviori iure cor-
reis sit datum beneficium divisionis, et „praesentes idonei simul cogi debeant
ad solutionem“ *p*): tamen etiam huic beneficio renunciari potest, et si reliqui
non sunt solvendo, plenum effectum habet correalis obligatio; quare eius
usus hodiernus negari nequit *q*), et liberi eam contrahentes quoque obligan-
tur per consequentiam ad praestanda facta parentum. Simul ergo correalis
obligatio continet et principalem et accessoriam obligationem *r*). Cuius spe-
cies, quam subeunt liberi inter se ex qualitate coheredum et testamentaria
dispositione parentum, proprie huc non pertinet. Ast supplere heic licebit,
omnia jura, tam activa quam passiva, esse inter eos vt coheredes ipso iure
divisa *s*), nec in iis correalem obligationem locum habere, nec ea opus
esse, quum bona defuncti non intelligantur nisi deducto aere alieno *t*). Quae
sunt vero aliae obligationes hereditariae, ex iis omnes liberi vt coheredes in
solidum obligantur, nec divisio ab ipso iudice facta creditoribus hereditariis
praecipuat *u*). Quod etiam valet de dispositionibus, quibus parentes liberis
vt heredibus institutis vel legatariis obligationes imposuerunt a pluribus adim-
plendas *v*), quum voluntas testatoris sit instar legis *w*), licet nemo ordinati-
one testamentaria magis onerari queat, quam est honoratus *x*).

Alias vero liberi obligationem correalem contrahere possunt vel con-
ventionem vel delicto. De hoc in sequentibus, de illa nunc agemus. Con-
stituunt liberi correalem obligationem, si cum parentibus, simul ex eadem
caussa eandem rem vel quantitatem promittunt *y*). Quum vero non praesu-
matur correalis obligatio et in regula plures promittentes partes viriles tantum
debeant *z*), opus erit, vt in dubio, si velint, declarent, se in solidum obli-
gatos fore. Quod quidem efficit, vt beneficio divisionis renunciato, liberi
conventi statim solidum praestare teneantur; eo non renunciato autem, bene-
ficii exceptione tuti ratam tantum solvant, et solidum tunc exsolvere cogantur,
quum parentes non sunt solvendo, et ita parentum facta praestare obligentur.

F 3

§ 31.

p) Nov. 99. c. 1. Auth. Hoc ita C. de duobus reis.

q) I. H. BOEHMERI Introd. in Ius Digest. L. 45. T. 2. §. 9.

r) Quod quidem causa est, quare ei specialem dicaverim paragraphum nec antea
cedentibus immiscuerim.

s) L. 2. §. 5. L. 4. pr. L. 25. §. 1. D. familiae ercisc. (X. 2.) L. 6. C. eodem
(III. 36.)

t) L. 39. D. de V. S. (L. 16.)

u) L. 3. D. fam. ercisc.

v) L. 9. pr. L. 17. D. de duobus reis (XLV. 2.)

w) Nov. 22. c. 2. ibi „et sit lex eius voluntas.“

x) Pr. Inst. de singul. reb. per fideicom. relictis, L. 114. §. 3. D. de lega-
tis I. (XXX.)

y) L. 2. L. 3. D. de duobus reis,

z) L. 11. §. 1. 2. D. eodem,

§ 31.

c. in alio facto
 α. licito β. illicito.

Denique liberi possunt obligari ad praestanda facta parentum etiam ex alio facto, quod nec ad successionem nec ad pactum referendum est. Quod quidem esse potest vel licitum vel illicitum poenale seu delictum. De utroque iam agendum erit. Priori se obligant liberi, quum debitum parentum vel totum vel pro parte agnoscunt seque debitores fateantur, licet heredes non sint facti. Quod etiam facere possunt, dum partem debiti solvunt, licet talia facta saepius tacitam hereditatis aditionem involvant, ad minimum »pro »portione hereditaria « a). Huc etiam pertinet nudus consensus in facta parentum, quum consensus ab una tantum parte non faciat conventionem b). Qui quidem consensus liberos etiam stringit, si parentes pro se suisque descendentibus et heredibus, vel liberorum nomine agunt, modo legitime sit declaratus consensus et liberis licuerit consentire. Validae sunt exinde respectu liberorum omnes alienationes et renunciationes a parentibus peractae, licet ius quaesitum liberorum concernunt. Ergo etiam liberorum et omnium, quorum interest, consensu bona avita et stemmatica poterunt a parentibus dividi, aere alieno onerari, alienari; immo tota qualitas avita tolli poterit c). Idem efficit rati habitio postea accedens.

Posteriori modo seu delicto liberi se ad praestanda facta parentum obligare possunt, non solum ad reparandum damnum sed etiam ad luendam poenam. Dum enim vel auxilio, vel consilio, vel alio modo sunt focii criminis parentum, non solum correalis obligatio se exferit ad indemnitatem laeso praestandam d), sed etiam ut poenam patiantur publicam auctoribus criminis commissi infligendam, quippe quales ut focii omnino sunt habendi e). Quam vero subeant obligationem, si parentes soli delictum commiserunt, quod vel occultant, vel non denunciant liberi, non adeo est decisum. Quamvis enim occultatio delicti patrati sit quodammodo eius participatio, tamen in liberis non adeo punitur, ob nexum sanguinis intercedentem et naturalem amorem, nisi forsitan specialis accedat causa f). Et quum in regula nemo teneatur ad denunciandum delictum g), eo minus erunt obligati liberi ad indicanda parentum delicta, ob nexum inter eos proximioerem. Attamen

- non
- a) L. 2. C. de iure deliber. (VI. 30.) L. 8. §. 10. D. de inoff. testam. (V. 2.)
 b) L. 55. D. de O. et A. (XLIV. 7.)
 c) DE SELCHOW Elem. iur. germ. priv. §. 433. et 434.
 d) L. II. §. 2. D. ad L. Aquil (IX 2.) L. I. C. de condict. furr. (IV. 8.)
 e) Perill. QUISTORP Grundätze des Peinlichen Rechts P. I. §. 54. seq.
 f) QUISTORP l. c. §. 58. in f.
 g) L. un. C. ut nemo invitus (III. 7.) c. 14. C. 22. Qu. 2. art. 214. C. C. C.

nonnullae adfunt exceptiones, in quibus occultatio et omiſſa denunciatio liberis inſtar delicti eſt. Quae quidem adfunt, ſi ſalus et incolumitas reipublicae crimine laeditur, vel malum ex delicto committendo imminens aliter averſi nequit, uti in crimine perduellionis vel laesae majeſtatis et falſae monetae *h*). Porro filii ut vaſalli futuri omnem fidelitatem domino directo exhibere debent, partim averſendo quaecunque ipſi damnum inferre poſſent, partim adjuvando contra quemcunque hoſtem, immo contra fratrem, filium et patrem *i*), perinde etiam dominum de crimine patris contra eum vel commiſſo, vel committendo certiore facere debent. Denique liberis non eſt permiſſum, celare parentum delicta, ſi vel monitorio publico principis omnibus conſciis illud crimen revelare iniunctum eſt, vel etiam ipſi a iudice de dicenda veritate interrogantur. Liberi enim contra ipſos parentes teſtimonium ferre coguntur, ſi veritas aliter haberi nequit *k*).

§. 32.

2. inter illuſtres parum ab his differunt.

Haec ſunt, quae iure communi civili de obligatione liberorum ad praestanda facta parentum ſtabilita inveni principia. Reliquum ergo erit, ut quaedam etiam de iure hac de re inter principes I. R. G. obrinente addam. Quum vero inter eos in negotiis privatis, quae inter ſe et cum civibus ſuis celebrarunt, ius commune civile obtineat *l*), quatenus non aliud ſanxerint vel autonomia ipſis competens, vel pacta familiae legem inter eos conſtituentia, vel ſpecialis eorum modus ſuccedendi, eatenus omnino licere credo, ad omnia iam deducta provocare et his tantum inhaerere differentiis. Vi competentis autonomiae enim iis licet pactis non ſolum derogare legibus, ſed etiam contrarium ſtatuerent *m*). Quatenus igitur hiſce pactis aliqua liberis obligatio ad praestanda parentum facta impoſita eſt, omnino eam ſervare tenentur, quum inter eos leges faciant *n*). Haec autonomia vero, vel ipſum adeo regimen non concurret cum patria poteſtate ita, ut patri major poteſtas in liberos competeret, quam ius civile tribuit. Neque enim ſuperioritati territoriali, neque poteſtati iudiciariae ſunt ſubiecti, quum immedietas perſonarum negari nequeat *o*). Pactis igitur nil ſancientibus, omnia de obligatione liberorum ad praestanda facta parentum redeunt ad principia iuris communis

h) Cf. I. H. BOEHMERI Diff. de obligatione ad revelandum occulta c. 6.

i) II. P. 28. in f.

k) c. fin. X. de teſt. cog. (II. 21.) QUISTORP I. c. I. H. BOEHMER I. c. c. 2. §. 8.

l) Perill. I. S. PÜTTERI primae lineae iuris privati principum §. I. not. a.

m) Perill. I. S. PÜTTER I. c. §. 4.

n) III. Poſſe Ueber die Sonderung Reichsſtändiſcher Staats- und Privatverlaſſenſchaft. §. 66.

o) Perill. I. S. PÜTTER I. c. §. 73.

munis civilis supra exposita, et tantum modus succedendi illustrium particularis et relatio filii successoris in regimine ad statum publicum, (quum in omnibus fere principatibus hodie obtineat ordo primogeniturae) nonnullas sistunt differentias. Qua de re plerumque opus est, vt fiat separatio hereditatis allodialis privatae ab iis bonis et iuribus, quae successor in regimine acquirit. Aliae enim sunt obligationes liberorum vt heredum allodialium, aliae filii successoris in regimine, quae ipsi vel principaliter vel subsidiarie incumbunt. Liberorum vt heredum allodialium eadem est obligatio, quae omnium heredum ex iure communi civili, vt nempe praesent omnes obligationes defuncti non personalissimas et quas leges suaque iura contrahere permiserunt.

Filius vero successor in regimine vel quoque heres allodialis factus est, vel ab hac hereditate abstinit. Si prius, omnibus patris defuncti obligationibus quoque satisfacere tenetur, quatenus iura sua ex pacto et providentia maiorum quacumque illaesa sunt, quippe quae, licet heres sit, tamen salva habere debere, supra demonstravi (§. 18. 19.). Si vero filius successor in regimine abstinit hereditate privata allodiali, quod illi omnino licet, etsi territorium constet ex bonis avitis et feudis imperii simul; (§. 23.) tamen nonnullae adsunt obligationes, quibus tenetur ad praestanda facta patris antecessoris, quamvis eius heres non sit. Quarum nonnullae sunt privatae per modum exceptionis, quum alias in regula ex privatis non stringatur obligationibus. Huc pertinent 1. onera rei noviter acquisitae imposita et aes alienum ad eam acquirendam contractum p), quum successor rem ex beneficio vltimi defuncti habeat, cuius dispositioni fuerat obnoxia. 2. debitum ex versione ortum et 3. cum ipsius consensu contractum. Quae vero ultima obligatio successor non nisi subsidiarie et excusso allodio incumbit. Aliae vero obligationes filii successoris in regimine, licet non heredis privati, sunt publicae, quae illum vt principem stringunt. Quales sunt omnes obligationes, quas pater vt dominus territorialis legitime intra fines sui iuris regiminis in vim obligandi perpetuam suscepit, quia aliter conservatio regiminis monarchici cogitari nequit. Porro territorium et per consequentiam etiam filium principem obligat aes alienum ex defensione ipsius territorii ortum, nec non debitum ad reipublicae administrationem contractum, quod vero non comprehendit erogationes absque necessitate et vigilitate territorii vel familiae factas. Denique huc pertinent praestationes, quae membris familiae vel stirpis eiusdem extinctae, vel alterius lineae debentur, veluti vidualitia et dotalitia cuiusque viduae illustri pro conditione status debita; dotes in subsidium ex feudo praestandae et apanagia, quia utraque rationem alimentorum habent; quod etiam de sumptibus funeris et luctus valet. Certo modo etiam huc referri possunt meliorationes, quas princeps heredibus privatis allodialibus restituere tenetur q).

p) Perill, G. L. BOEHMERI princ. iur. feud. §. 318.

q) De his omnibus conferantur, quos instar omnium nomine; Perill, I. S. PÜTTERI princ. iuris iuris privati principum §. 64—66, et elegans scriptum A. F. H. POSSE Ueber die Sonderung Reichständischer Staats- und Privatverlassenschaft, III. Abth. §. 64—70. P. 203. seq.

Göttingen, Diss., 1790-91

ULB Halle

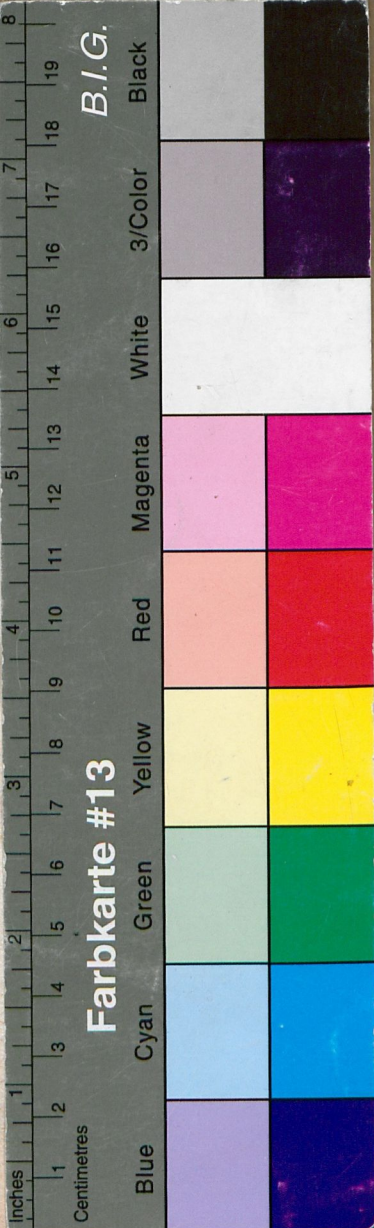
3

004 826 981

f

TA → OL
neu 17hick v

1790,10
10
7

GEORGII WIESE
ROSTOCHIENSIS

COMMENTATIO

DE

FVNDAMENTO ET LIMITIBVS

OBLIGATIONIS LIBERORVM

AD FACTA PARENTVM PRAESTANDA

QVAM

IN CONCERTATIONE CIVIVM

ACADEMIAE GEORGIAE AVGVSTAE

DIE IV. IVNII MDCCXC

PRIMO LOCO AD PRAEMIVM ACCESSISSE

CENSVIT

INCLYTVS ORDO IVRECONSVLTORVM,

Parentes suos non amare impietas est, non agnoscere infania.

SENECA.

ROSTOCHII,
IN OFFICINA KOPPIANA.

